

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno CCCXLVII. ad annum CCCCI.

Parisiis, 1644

Ē En Sardikē Agia Oikumenikē Synodos Ē Tēs En Nikaia Paraphyas.
Concilivm Sardicense Generale, Qvod Est Nicaeni Appendix.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15256

ANNO
CHRISTI
347.

H E N

ΣΑΡΔΙΚΗ, ΑΓΙΑ
ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ
Η ΤΗΣ ΕΝ ΝΙΚΑΙΑ ΠΑΡΑΦΥΑΣ.

CONCILIVM SARDICENSE
GENERALE,
QVOD EST NICÆNI APPENDIX.

HISTORIA CONCILII
SARDICENSIS.

OSTEAQVAM Nicæni patres, quorum auctoritas fuerat orthodoxæ fidei clypeus, impiorum terror ac luctus, Ecclesiarum nexus & quies, ad capienda certaminum suorum præmia e corporis vinculis euocati sunt plerique omnes; Ariana hæresis nefario quodam quasi postliminio reuersa, colligere vires iterum, nec parum conualescere cæpit, auctoribus^a Eusebio Nicomediensi, Theognide Nicæno, Asterio Sophista, Macedonio Constantinopolitano, Vrsacio Singidunensi in Mæsia, Valente Mursensi in Pannonia, aliisque id genus Arianis Episcopis. Freti namque præsiidiis tam^b Constantii, qui post Constantini patris obitum toti præerat Orienti; quam multorum adhuc præsidum, qui militum stipati copiis, omnibus erant formidini; Nicænx Synodi^c fidem, quam aperte conuellere non audebant, occulte frequentioribus Conciliis oppugnare
Concil. Tom. 3.

^a Socrat. lib. 1. c. 13. & seq. lib. 2. c. 1. & seq. Theod. lib. 1. c. 21. 26. & seq. & lib. 2. c. 3. Sozom. lib. 2. c. 10. & seq.
^b Socrat. lib. 2. c. 2. & seq. Athan. de Syno. Theod. lib. 2. c. 3. & seq. Sozo. lib. 3. c. 1.
^c Socrat. l. 2. c. 7.

A

^d Athan. de Synod. & epist. ad folit. vit. agen. Socrat. Theod. vbi sup.

^e Socrat. lib. 1. c. 21. Theod. lib. 1. c. 30. Sozom. lib. 2. c. 24. Athan. apol. 2.

^f Socrat. lib. 1. c. 23. Theod. lib. 1. c. 31.

^g Socrat. lib. 2. c. 2. Sozom. lib. 3. c. 2.

^h Socrat. lib. 2. c. 5. Sozom. lib. 3. c. 5. Athan. de Synodis.

ⁱ Athan. apol. ad Constan. & apol. 2. & ad folit. vit. agen. Socrat. lib. 2. c. 11. Sozom. lib. 3. c. 7.

^k Athan. epist. ad folit. vit. agē. & epist. Conc. Sard. apud eū. de m apol. 2.

^l Athan. apol. 2. Theod. lib. 2. c. 4.

^m Athan. apol. 2. & epist. ad folit. vit. agen. Theod. lib. 2. c. 4.

ⁿ Athan. vbi sup.

^o Athan. apol. 2.

^p Socrat. lib. 1. c. 23. Sozom. lib. 1. c. 9.

^q Athan. apol. 2. & epist. ad folit. vitam agen.

conabantur, studebantque^d Catholicos pastores minis, vinculis, spoliatione honorum, abdicationibus, exiliis perterrere, Athanasium in primis Alexandrinum Episcopum, aduersus quem ut fortissimum Ecclesie pugilem, & acerrimum diuini Homousii propugnatorem, quot insidias struxerint, non mortuo solum, sed etiam superstite Constantino, longum est percensere. Coacta^e ad Tyrum Synodo, Arsenii manum ab Athanasio amputatam ad usum magicæ artis criminantur: qua fraude^f aliisque reiectis, ab Imperatore per impudentissimam extorquent calumniam, ut Athanasium, quod Alexandrinum frumentum Constantinopolim conuehi probiberet, Treueris in Gallia inbeant exulare: deinde^g Constantini iunioris literis Alexandriæ restitutum, in Antiocheno rursus nonaginta Episcoporum^h Conuentu, variis confictis criminibus, eo cum primis, quod sine communi Episcoporum Concilio reuersus ab exilio Alexandrinam inuasisset Ecclesiam, per summam iniuriam abdicant episcopatu. Athanasius, ⁱ & cum eo Paulus, qui e Constantinopolitana sede fuerat pulsus, Marcellus Ancyranus tunc Catholicus^k habitus, Asclepas Gazæus, Lucius Adrianopolitanus, ceterique Episcopi, quos orthodoxæ fidei causa suis eiecerant sedibus Ariani, ad Romanam Ecclesiam, ut Ecclesiarum omnium matrem, relictæque fidei petram, cui tunc Iulius Pontifex præerat, confugere. Quos ut terrent^l Ariani, datis ad Iulium literis ex Antiocheno Conciliabulo, obsequium ac pietatem simulant; delatoque ad eum totius causæ iudicio, rogant, ut Synodum alteram, qua veritas accuratius explicetur, indicat. Indixit^m Iulius, eosque misit in Orientem Elpidio & Philoxeno presbyteris, Romæ ad certam diem adesse iussit. Verum ipsi eo decretoⁿ perculsi, quod viderent Athanasium & socios, ut Nicænæ fidei constantissimos defensores, in Romanam communionem cooptatos, remque in Vrbe non sicariorum manu, quibus confidebant, sed Episcoporum sententiis decernendam esse; excusant primum bellorum tumultus, deinde^o præstituti temporis angustias: dumque moras ex mora, & causas ex causis neclunt, annus & sex integri menses effluerunt. Quo toto tempore Iulius, acceptis ab Aegypto variis^p literis, grauissimisque Episcoporum testimoniis de Athanasii innocentia, coacto^q Romæ quinquaginta Episcoporum Concilio, & criminibus, quæ falso Catholicis Episcopis obiecta fuerant, palam reiectis, tam Athanasium, quam socios, & ab omni noxa liberos, & dignos qui suas reciperent Ecclesias, tota approbante Synodo

ANNO
 CHRISTI
 347.

pronuntiauit. Grauiter rem tulerunt^r Ariani, iterumque ad Antiocheni Conuentus latibula regressi, literis contumeliarum plenis tam Athanasium, quam Iulium ob usurpatam potestatem dissol- uendi quod ab eorum Synodo constitutum fuerat, lacerarunt. Quo- rum audacia cum in dies ad grauiores spectaret tumultus, eo po- tissimum, quod duabus fidei^s formulis aduersus Nicenam eun- gatis, omnia susque deque miscerent: Iulius, ut afflictis rebus con- suleret, negotium ad Constantem^c detulit, qui cum Constantio fra- tri, qui Orientem moderabatur, ^u per literas ut Synodus cogere- tur suasisset: Pontificis auctoritate (nam de^x praestituti ad Conci- lium temporis angustia nonnulli orientales Episcopi eum crimina- bantur) Imperatorumque^y consensu apud Sardicam Illyrii urbem Synodus generalis indicitur, Rufino^z & Eusebio Coss. anno post obitum Constantini undecimo. Eo conuenere^a Episcopi circiter du- centi octoginta ex Occidente, & ex Oriente septuaginta sex. O- sius, ^b Archidamus & Philoxenus Iulii nomine praerant. Ad- fuit^c & Athanasius cum sociis, ad crimina quorum postulati fue- rant, diluenda. Verum Orientales Ario pleni, cum intelligerent rem agendam esse sine^d Musoniano, Hesycho, & Castritio, quo- rum muniti licitoribus, Episcoporum solebant obterere libertatem, diffisi causae, & scelerum conscientia consternati, venturos^e se in Synodi conspectum, nisi prius Athanasio & sociis de medio pulsis, palam negarunt. Quod cum Sardicenses Patres de innocentibus ac sanctissimis viris, iamque in Romanam communionem receptis, abnuerent constituere, Arianosque iterum atque iterum commo- nuissent, ut e palatio, quo sese^f abdiderant, prodirent in medium, flagitia quae Athanasio intenderant, probaturi; alioquin ipsos reorum loco habendos esse: illi tam incorruptis iudicum subselliis res suas credere non ausi, clam^g Philippopolim^h Thraciae defugere. Vbi noua fidei formula, velut ad explendum quod Nicenae deerat, e- dita, damnarunt Homouision; aduersus Athanasium & socios sua decreta confirmarunt; Iulio, Osio, ceterisque Athanasii fautori- bus edixerunt anathema, & episcopale nomenⁱ abrogarunt. Quae omnia quo plus haberent auctoritatis ac ponderis, ad haereticorum dolos conuersi, tamquam abita gesta que in Sardicensi Synodo, cuius abutebantur nomine, ad Donatum^l tunc Catholicae Ecclesiae in- sensissimum in Africa, ut ipsum suis adiungerent partibus, perscri- psere; tametsi ea fraus haudquaquam sefellerit Africanos Patres. Nam longo post tempore cum Donatistae eo Concilio, quod coactum fuerat ab Arianis, in suae causae patrocinium uellent abuti, con-

Concil. Tom. 3.

A ij

^r Socrat. lib. 2. c. 11. Sozom. lib. 3. c. 7. & Iulius in epist. a- pud Athan. a- pol. 2.

^s Athan. de Sy- nod. Socrat. lib. 2. c. 14. & 15. Sozom. lib. 3. c. 9. & 10. ^c Sozom. lib. 3. c. 9. Theod. lib. 2. c. 5.

^a Socrat. lib. 2. c. 16.

^y Athan. apol. 2. & epist. ad so- lit. vitam agen- ^z Socrat. lib. 2. c. 16. Sozom. lib. 3. c. 11.

^b Athan. apol. 2. Theod. lib. 2. c. 7. Socrat. vbi sup.

^c Athan. apol. 2. Athan. ead. a- pol. 2. & epist. ad solit. vit. a- gen. Socrat. & Theod. vbi sup.

^d Athan. loc. cit.

^e Socrat. lib. 2. c. 16. Athan. apo- log. 2.

^f Athan. epist. ad solit. vit. a- gen. & apol. 2.

^g Athan. vbi sup. ^h Socrat. lib. 2. c. 16. Sozom. lib. 3. c. 10.

ⁱ Athan. epist. ad Antiochen. ^l Sozom. lib. 3. c. 10.

^k S. Aug. lib. 3. cont. Crescon. c. 34. & epist. 263.

^m Epist. Concil. Sardic. apud Athan. apol. 2. & idem Athan. in epist. ad so- lit. vit. agen. So- crat. lib. 2. c. 16. Sozom. lib. 3. c. 11.

tinuo beatus Augustinus ex iniquissima Iulii & Athanasii condemnatione, quæ tamquam in eo Concilio facta recitabatur, opus ex Ariana officina prodiisse deprehendit. Harum rerum indignitate, & singulari hominum impudentia commoti Sardicenses Patres, in eos ut causæ desertores, criminatores piorum omnium, & orthodoxæ fidei aduersarios, iustissimum anathema conclamant; Stephanum Antiochenum, Menophantem Ephesinum, Narcissum Neroniadis, Theodorum Heracleensem, Acacium Cæsariensem, Ursacium & Valentem ex episcopali gradu dimouent, Gregorium in primis, qui in Alexandrinam sedem armatis militibus septus irruperat: Athanasium & socios honorificis iudicum sententiis ac decretis ornatos, suarum iterum iubent ecclesiarum gubernacula capessere: Homousion, Nicænamque doctrinam, ut nullis egentem^b assumentis, sed numeris omnibus absolutam, religiosissimis acclamationibus comprobant: tabellam vero, ac nouam formulam, quam aduersarii sinxerant, & nomine Synodi Sardicensis ediderant, ut adulterinam ac supposititiam abrogant, atque rescindunt: viginti denique Canones Græce ac Latine in communem Ecclesiæ utilitatem sanciunt: omniaque quo ordine gesta sunt, diligenter perscribunt, primum^a Iulio Romano Pontifici, ceterisque^c Episcopis; ut iis quos Ariani iniuriosissime vexauerant, solatio ac perfugio essent: deinde Alexandrinæ ecclesiæ, cuius tantopere intererat, quæcumque ad Athanasii causam spectabant non ignorare: tum Constanti Augusto, qui^d mox per literas egit cum fratre Constantio, ut (quod & sancta Synodus^e missis ad eum Euphrata Agrippinæ, & Vincetio Capuæ Episcopis, rogabat) Athanasio & sociis contra fas & ius omne depulsis suas reddi ecclesias imperaret. Atque hic fuit Synodi Sardicensis exitus. Quoniam autem nihil nouum, quod ad fidem pertineret, in hac Synodo sancitum fuit, nec^h nouus fidei articulus explicatus, sed ea tantum nouis suffragiis stabilita ac confirmata, quæ Patres in Nicæna Synodo tradiderant: propterea Synodus Sardicensis, licet ex toto fere orbe collecta, semper tamquam pars appendixque Nicæni Concilii fuit habita: cum omnia quæ de fide fuerunt definita, ad illius decreta seruanda referantur. Itaque licet hæc Synodus altera fuerit a Nicæna, tamen quia non nouas suscepit fidei vel Ecclesiæ causas, sed Nicænae tantum fidei tutelam ac patrocinium, & ut est in Concilio Chalcedonensi,ⁱ Arianorum reliquias oppugnauit: & quia ipsorum Sardicensium & Nicænorum Patrum una fuit sententia, una mens, unus spiritus; idcirco Sardicense Concilium

^a Epist. Concil. Sardicen. apud Athan. apol. 2. & idem Athan. in epist. ad folit. vit. agen. Sozom. lib. 3. c. 11.

^b Athan. epist. ad Antioch.

^c Nicol. I. epist. 11. ad Photium. & Dionys. Exig. in præfat. Canonum.

^d apud Crescon. apol. 2.

^e Sozom. lib. 2. c. 13.

^f Athan. epist. ad folit. vit. agen.

^h Athan. epist. ad Antioch.

ⁱ A. G. 16.

ANNO
 CHRISTI
 347.

Nicæni nomine a multis comprehenditur, quemadmodum urbs, ac
 urbis propugnaculum, una res censei solet ac nominari. Quam-
 obrem^k Innocentius &^l Zosimus Sardicenses Canones appellant
 Nicænos, ut ex Concilio sexto Cathaginensi apparet. Eamdem
 item ob causam sanctus^m Gregorius, Isidorusⁿ, Beda^o, & alii Pa-
 tres, cum prima quatuor Concilia enumerant, Sardicense, quamuis
 reuera generale, silentio prætereunt, tamquam Nicæno inclusum.
 Quantam autem hæc Synodus auctoritatem habeat, multis vali-
 disque rationibus probari potest. Primum enim esse generalem collig-
 itur, tum ex magna Episcoporum frequentia, qui ad eam con-
 uenerunt, ut apparet ex^p Athanasio & aliis, qui Patrum nume-
 rum protulerunt: tum quia Iulii Pontificis maximi auctoritate
^q conuocata fuit, eiusque legati eidem præfuerunt. His accedit
 Constantis & Constantii imp. auctoritas, qui omnem dederunt
 operam, ut Episcopi ex omnibus fere prouinciis conuenirent. Extat
 præterea Socratis, & (quod maius est) Iustiniani imp. testimo-
 nium, qui in edicto de tribus Capitulis hæc verba scribit: Quo-
 niam ex his qui in Nicæna sancta Synodo conuenerunt, & ex-
 positæ ab ea fidei definitioni vel symbolo subscripserunt, * quo-
 niam postea contraire sapientes apparuerunt; alii quidem vi-
 ui, alii post mortem anathematizati sunt a Damaso sanctæ
 memoriæ Papa antiquioris Romæ, vel ab vniuersali Sardicen-
 si Synodo, prout testatur sanctus Athanasius. hæc Iustinianus.
 Cum autem ipsemet Iulius^r in epistola ad Alexandrinos, suam de
 Athanasio restituendo sententiam a Synodo approbatam esse gra-
 tuletur, perspicuum est ab eodem approbatam fuisse; præsertim
 cum Osius & reliqui literas ad ipsum dederint, eundemque^s ro-
 gauerint, ut Concilii sententiam sua auctoritate confirmaret.
 Itaque si omnia diligenter perpendantur, exploratum erit,
 hanc Synodum generalem esse, cum nihil ex his quæ ad Concilium
 generale pertineant, in illa desiderari possit. Apostolica etiam
 sedes Sardicensi Concilio semper honorem habuit: nam & in
 corpore Canonum, quo in primis olim in controuersis ecclesia-
 sticis diiudicandis utebatur, Sardicenses Canones collocauit: &
 Leo IIII. in epistola ad Episcopos Britannia, per huius Con-
 cilii Canones Ecclesiæ disceptationes dissoluendas docuit. Gratus
 etiam Carthaginensis Episcopus in Carthaginensi primo Con-
 cilio idem confirmat, cuius verba hæc sunt: Memini in san-
 ctissimo Concilio Sardicensi statutum, ut nemo alterius plebis ho-
 minem usurpet: sed si forte erit necessarius, petat a collega suo,

^{epist. ad Vict.}
 c. 3.
¹ Carthag. 6. c.
 3. & seq.
^m lib. 2. epist. 10.
ⁿ lib. 6. etymol.
 c. 16.
^o lib. de temp.
 cap. 65.

^r Apolog. 1.

^q Socrat. lib. 1.
 c. 16.

^r apud Athan.
 apol. 1.

^s Sozom. lib. 5.
 c. 11. Niceph.
 lib. 9. c. 12.

Can. 5.

* for. qui-
 dam con-
 traria sa-
 pient.

Et per consensum habeat. Quod in Sardicensi Concilio Can. xv. decretum est. Et Nicolaus primus in epistola iij. Rbotadi causam huius Synodi auctoritate composuit: Et epistola ad clericum Constantinopolitanum ab omni Ecclesia Sardicenses Concilium receptum esse testatur.

ANNO CHRISTI 347.

KANONES ΤΩΝ ΕΝ ΣΑΡΔΙΚΗ ΣΥΝΕΛΘΟΝΤΩΝ
ἀγίων καὶ μακαρίων πατέρων.

CANONES SANCTORVM ET BEATORVM
Patrum qui Sardica conuenerunt.

SANCTA SYNODVS HAGIA ΣΥΝΟΔΟΣ Η ΕΝ
Sardicæ congregata ex diuersis prouinciis, definiuit
quæ sequuntur. Σαρδικῇ συληροτηθεῖσα ἐκ διαφόρων ἐπαρχιῶν, ὡς ἐστὶ τὰ ὑποτιταγμένα.

I.

OSIUS vrbis Cordubæ Episcopus dixit: Non tam mala consuetudo, quam perniciosissima rerum corruptela, est ex ipsis fundamentis penitus extirpanda: ne cui Episcopo liceat a parua ciuitate in aliam migrare. Eius enim causæ prætextus est manifestus, propter quem talia tentantur. Nullus enim Episcopus adhuc inueniri potuit, qui a maiori ciuitate in minorem transire studuerit. Vnde constat, eos ardenti plura habendi cupiditate succendi, & magis arrogantia seruire, vt videantur maiorem habere potestatem. Placetne hoc omnibus, vt eiusmodi improbitas acerbis vindicetur? Existimo enim eos ne laicorum quidem debere habere communionem. Omnes Episcopi dixerunt: Placet omnibus.

II.

Osius Episcopus dixit: Si

d.

OSIOS Ἐπίσκοπος πόλεως Κορδοβίτης εἶπεν. οὐ ποσὸν ἢ Φαυλή σιωπήσα, ὅσον ἢ βλαβερὰ τὰ τῆς παραμάτων διαφθορὰ ἕξαιτῶν τῆς δευτερίων ἐστὶν ἐκείνητα· ἵνα μηδενὶ τῶν Ἐπισκόπων ἕξαιτῶν πόλεως μικρᾶς εἰς ἕτραν πόλιν μεδίστασθ. ἢ γὰρ τῆς ἀγίας ταύτης πρεφασίς φανερά ἐστὶ, διὸ τὸ ποιῆσαι τῆς ἀρετῆς, ἕδεις γὰρ πώποτε ἠρεθίσαι ἐπισκόπων δεδωμέναι, ὅς δὲ μείζονος πόλεως εἰς ἐλαττοτέρα πόλιν ἐσπούδασε μεταστῆσαι. ὅθεν σιωπήσκει διαπύρω πλεονεξίας τῶν ὑποκειμένων τῶν τοιούτων, ὅ μᾶλλον τῆς ἀλαζονείας δουλώειν, ὅπως ἕξαιτῶν δοκοῖεν μείζονα κερτῆσαι. εἰ πᾶσι τοίνυν τὸ ποτὸ δρέσκες, ὡς τε τῶν αὐτῶν σκαλοπέτα ἀνσηρότηρον ἐκδιδυμέναι; ἢ γὰρ μαζ γὰρ μηδὲ λαίμων ἔχον τῶν τοιούτων χελεύει κοινωνίαν. πάντες ὁ Ἐπίσκοποι εἶπον. δρέσκες πάντων.

β.

Osius Episcopus dixit: Si

ANNO
 CHRISTI
 347.

πος βίελοκοιτο μανιώδης η πολμηρος, ως παρ τῆς ποιούτων δόξαι πνα φέρειν παραίτησιν, διαβεβαίμενυ δὲ πλῆθος εαυτὸν κακομίωζ γράμμα-τα δῆλόν ἐστιν, ὀλίγοις ἑνάς δεδωῆ-σαι μιὰ τὴν κημιαλέ διαφθαρέντας ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ σασιάζειν, ὡς δῆθεν ἀξιοῦντας αὐτὸν ἔχῃν ἐπίσκοπον. καὶ ἀπαξ οὐκ τὰς ῥαδιουργίας τὰς ποι-αύτας κη τέχνας κολαστέας ἐπὶ νομίζω, ὡς μὴ δέναι τοιοῦτον μὴ δὲ ἐν τῷ τέλει λαμῆς γρωῦ ἀξιοδοτῶ κοινωνίας. εἰ ποί-νω ἄρεσκεῖ η γνάμη αὐτῆ, δὲ πκρίνα-δε. ἀπεκρίναντο τὰ λεχθέντα ἤρεσεν.

γ.

Οσι Ἐπίσκοπος εἶπε· καὶ ποδο-περοσεδίωαι ἀνακαίον, ἵνα μηδεὶς ἐ-πισκόπων δὲ πὸ τῆς εαυτῶ ἐπαρχίας εἰς ἐτέρῃ ἐπαρχίᾳ, ἐν ἧ τυχενοῖσιν ὄν-τες Ἐπίσκοποι, διαβαίη, εἰ μὴ τῶ πα-ρετῆ ἀδελφῶν τῶν εαυτῶ κληθεῖν· διὰ τὸ μὴ δοκεῖν ἡμᾶς τὰς τῆς ἀγάπης ἀποκλείειν πύλας. καὶ τῶ δὲ ὡσαύτως περονητέ, ὡς ἐὰν ἐν ἑνὶ ἐπαρ-χίᾳ Ἐπισκόπων πρὸς ἀπικρις ἀδελφοδ εαυτῶ κη συνεπισκόπου περᾶμα γροῖη, μηδέ τῶ ἐν τούτων δὲ πὸ ἐπὶ τῆς ἐπαρ-χίας Ἐπισκόποις Ἐπιγνώμονας Ἐπι-καλεῖσθαι. εἰ δὲ ἄρα ἑὶς Ἐπισκόπων ἐν ἑνὶ περᾶμα δὲ δὲ κατακρίνεσθαι, καὶ ὑπολαμβάνει εαυτὸν μὴ σαζόν, ἀλλὰ καλὸν ἔχῃν τὸ περᾶμα, ἵνα ἐ-αὐτῆς ἡ κρίσις ἀνανεωθῆ· εἰ δοκεῖ ὑμῶν τῆ ἀγάπῃ, Πέτρο δὲ ἀποστόλου πῶ μὴ-μῶ πημῶ μῶ, καὶ γραφῶν ἀπὸ τούτων τῆ κρινάντων Ιουλίῳ τῷ Ἐπι-σκόπῳ Ρώμης, ὡς περὶ τῆ γάττιων-των τῆ ἐπαρχία Ἐπισκόπων, εἰ δέοι, ἀνανεωδίωαι τὸ δικασθεῖ, καὶ Ἐπι-γνώμονας αὐτὸς παράχοι. εἰ δὲ μὴ συ-

quis autem adeo infanus, vel audax inueniatur, ut de iis videatur aliquam afferre excusationem, asserens sibi a populo allatas esse literas; clarum est potuisse paucos aliquos mercede & precio corruptos in ecclesia seditionem mouere, ut eundem utique postulent habere Episcopum. Omnino ergo has fraudes & artes puniendas esse existimo; ut nemo possit, qui est eiusmodi, ne in fine quidem laica communione dignus haberi. An ergo hæc placeat sententia, respondete. Respondent: Placent quæ dicta sunt.

III.

Ofius Episcopus dixit: Hoc quoque necessario est adiiciendum, ut nullus Episcoporum ex sua prouincia in aliam prouinciam, in qua sunt Episcopi, transeat; nisi utique a suis fratribus vocetur; ne videamur dilectionis fores claudere. Hoc autem etiam similiter prouidendum est, ut si in aliqua prouincia Episcoporum quispiam aduersus fratrem suum & coepiscopum negotium habeat, neuter eorum ex alia prouincia Episcopos cognitores euocet. Si quis autem Episcoporum in aliquo negotio condemnandus uisus fuerit, & existimet se non malam, sed bonam causam habere, ut etiam rursus iudicium renouetur: si uestræ dilectioni uideatur, Petri Apostoli memoriam honoremus, ut ab iis qui iudicauerunt, scribatur Iulio Romanorum Episcopo; & per propinquos prouinciæ Episcopos, si opus sit, iudicium renouetur; & cognitores ipse præbeat. Si autem probari non po-

test, causam eius esse talem, vt eam rursus iudicari opus sit; quæ semel sunt iudicata, non infirmantur, sed rata sit lata sententia.

IV.

Gaudentius Episcopus dixit: Si videtur, necesse esse adici huic sententiæ, quam sincera dilectione plenam protulisti, vt si quis Episcopus fuerit depositus iudicio Episcoporum, qui sunt in vicinia, & dicat rursus sibi defensionis negotium competere; non prius in cathedram alius substituat, quam Romanus Episcopus causa cognita sententiam tulerit.

V.

Osius Episcopus dixit: Placuit, vt si quis Episcopus delatus fuerit, & congregati eiusdem regionis Episcopi eum gradu mouerint; & veluti appellans confugerit ad beatissimum Romanæ Ecclesiæ Episcopum, & velit ipsum audire, & iustum esse existimauerit eius rei examinationem renouari; coepiscopis scribere dignetur, qui sunt propinqui prouinciæ, vt ipsi diligenter & accurate singula perferentur, & ex veritatis fide de re sententiam ferant. Si quis autem postulet suum negotium rursus audiri, & ad suam supplicationem Romanorum Episcopum *iudicare visum fuerit, vt a proprio latere presbyteros mittat; & sit in potestate ipsius quodcumque recte habere probauerit. & si decreuerit oportere eos mitti, qui cum Episcopis sint iudicaturi, habentes auctoritatem eius, a quo missi sunt; &

* mouete

εὐωαι δὴ αὐταὶ τοιοῦτον αὐτῷ εἶναι τὸ
πράγμα, ὡς πάλιν δικίας χρῆζειν, τὴν
ἀπὸ κεκριμένη μὴ ἀναλύεσθαι τὰ ὅ
ὄντα, βέβαια τυχεῖν.

ANNO CHRISTI 347.

Γαυδέντος ἑπισκοπος εἶπεν εἰ δοκεῖ,
ἀνακρίσει περιεδύωαι τὴν τῆ ἀ-
ποφάσει, ἡ ἕνα ἀγάπης εὐκρινούς
πλήρη ἐξενέωχας, ὥστε εἰάν τις ἐπι-
σκοπος καθαιρεθῆ τῆ κρίσει τούτων τῶν
ἐπισκόπων τὴν κρίσιν τυχεῖν ὄντων, καὶ
φάσκει πάλιν ἐαυτῷ δικολογίας πρᾶ-
γμα ἐπιβάλλειν, μὴ πρῶτον εἰς τὴν
καθῆδρον αὐτῶν ἔσθον ὑποκαταστώαι,
εἰ μὴ ὁ τῶν Ῥωμαίων ἐπισκοπος ἐπι-
γνοῖς πρὸς τούτου ὄριον ἐξενέτω.

Οσίου ἑπισκοπος εἶπεν ἠρεσει, ἢ εἰ τις
ἐπισκοπος κατὰ γῆρας, καὶ σωμαθρο-
δέντες ἐπισκοποι τῆ εὐρείας τῆ αὐ-
τῆς, ἢ βαθμοδ αὐτῶν ἀποκινήσονται. Ἐ
ὡς πρὸς ἐκκλησιαστικῶν καὶ φύσιν ἐπὶ τῆ
μακαριώτατον τῶν Ῥωμαίων ἐκκλησίας
ἐπισκοπον, καὶ βουλευθῆν αὐτῷ διακοδο-
σαι, δικαίον τε εἶναι νομίση ἀνανεώσα-
σαι αὐτῷ τὴν ἐξέτασιν τῶν πρᾶγμα-
τος, γράφειν τοῖς τοῖς ἀνεπισκόποις
καταξίωσιν, τοῖς ἀρχιερωσὶ τῆ ἐπι-
ρείας, ἢ αὐτοὶ ἐπιμελῶς ἐ μὴ ἀκρι-
βείας ἕκαστα διεραθῆσονται, καὶ καὶ τῆς
ἀληθείας πῶς, ψῆφον πρὸς τῶν πρᾶ-
γματος ἐξενέτωσιν. Εἰ δὲ τις ἀξίωσιν ἐ
πάλιν αὐτῷ τὸ πρᾶγμα ἀκουσθῆναι, ἐ
τῆ κρίσει τῆ ἐαυτῷ τῶν Ῥωμαίων ἐπισκο-
πον * κρίνειν δεξέσθαι, ἀπὸ τῶν ἰδῆς πλω-
ροδ πρεσβυτέρους ἀποστείλει, * εἶναι αὐ-
τῆ ἐξουσία αὐτῷ τῶν ἐπισκόπου, ὅπῃ αὐ-
καλῶς ἐξῆν δοκιμάσθαι, * ὁ εἰσὶν δὲ εἰν * ἵνα αὐ-
ἀποσταλώαι ὅσῃ μὴ τῶν ἐπισκόπων κρι-
νουῦνται, ἐργασίας τε τῶν αὐτῶν τούτου
ἄρ

* καὶ τῶν δὲ
ἐπὶ τῶν
* ἵνα αὐ-
* ἵνα αὐ-
* ἵνα αὐ-

ANNO
 CHRISTI
 347.

πειρ' ου' απεσέλθησαν και ποδο δευτερον.
 εις δε εξαρκειν νομισθη παρος τε των παρ-
 γραμματος επιγνωσιν, και αποφασιν ε επι-
 σκοπου, ποιησας οσην δὲ τῆ ἐμφρονεσάτη
 αυτη βελη καλαως εχην δεξην. απεκρι-
 ναντο οι επισκοποι τα λεχθεντα ηρεσεν.

5.

Οσος επισκοπος ειπεν εαν συμενη εν
 μια επαρχια, εν η πληεις οι επισκοποι τυ-
 χανουσιν, ενα επισκοπον διομεναι, και
 κεινος κατα ινα αμελσαν μη βεληνη
 στωλιδειν ε στωανεσαι τη καταστασι
 των επισκοπων, τα δε πληθη στωαθροι-
 δεντα παρακαλοειν γινεσθαι τε καταστα-
 σιν ε παρ αυτων επιζητουμενε επισκο-
 που, και παροτρων εκεινον τε ενα πομει-
 νουσα επισκοπον ισομμνησκεισθαι δια
 γραμματων τε εξαρχου της επαρχιας,
 λεγων δε τα επισκοπου τε μηδυσπολεως,
 οτι αξιοι τα πληθη ποιμνην αυτοις δο-
 διναι η γρομαι καλαως εχην και ποδον
 ενδεχεσθαι, ινα παραγνη. εις δε μη δια
 γραμματων αξιωδεις παραγνη, μη
 τε μεν αυτηραφοι, τε ικανον τη βελη-
 σις τε πληθους και γινεσθαι. και δε ε με-
 τακαλεισθαι και εδν δεπο τε πλησιοχωρα
 επαρχιας επισκοποις παρος τελε κατα-
 σταν τε τε μηδυσπολεως επισκοπου μη
 δεξιναι τε απλαως καθισαν επισκοπον εν
 κωμη ενι η βραχια πολει, η ννι και εις
 μονος πρεσβυτηρ ε παρκει. εν ανατ-
 κεινον δε επισκοποις εκεισε καθισαδς,
 ινα μη καθυπελιζηται το τε επισκοπου
 ονομα και η αυθεντια. δελλ οι τε επαρχιας,
 ως παροειπον, επισκοποι εν ταυταις ταις
 πολεισι καθισαν επισκοποις οφειλου-
 σιν, εντα και παροτρων ε τυγχανον γερο-
 νοτες επισκοποι. εις δε βραχιοις ουπως
 πληθυσιας εν πολλω αριθμω λαο
 πολισ, ως αξιαν αυτην ε επισκοπης νο-
 Concil. Tom. 3.

hoc ponendum est. Si autem
 sufficere putauerit ad rei cogni-
 tionem, & Episcopi sententiā,
 faciet quod prudentissimo
 eius consilio recte habere vide-
 bitur. Responderunt Episcopi:
 Quæ dicta sunt placuerunt.

VI.

Osius Episcopus dixit: Si
 contigerit in vna prouincia, in
 qua sunt plurimi Episcopi, v-
 num Episcopum cōuentui non
 interesse, & ille per quādam ne-
 gligentiam nolit conuenire, &
 Episcoporum institutioni & e-
 lectioni assentiri, congregata
 autem populi multitudo instet,
 vt fiat institutio Episcopi, qui
 ab eis postulatur: oportet illum
 prius, qui non adfuerit, Episco-
 pum admoneri per literas Pri-
 matis prouinciae, nempe Epi-
 scopi metropolitani, quod rogat
 populus sibi pastorem dari: &
 existimo recte habere hunc
 quoque expectari, vt adfit. Si
 autem literis rogatus non ad-
 fuerit, ac ne rescripserit qui-
 dem; populi voluntati satisfiat.
 Oportet autem ex vicina quo-
 que prouincia accersi Episco-
 pos ad metropolitani Episcopi
 institutionem. Non licere au-
 tem simpliciter Episcopum
 constituere in aliquo pago vel
 parua vrbe, cui vel vnus pre-
 sbyter sufficit. non necesse est
 enim illic Episcopum constitui,
 ne Episcopi nomen & auctori-
 tas vilipendatur. Sed prouinciae
 (vt prius dixi) Episcopi debent
 in iis vrbibus Episcopos consti-
 tuere, vbi etiam prius Episcopi
 fuerunt. Si autem inueniatur
 vrbs aliqua, quæ adeo populosa
 euadat, vt ipsa episcopatu di-
 gna iudicetur, accipiat. An hoc
 B

ANNO
CHRISTI
447.

καταδικαζόντας, ἢ αὐτῶν οἰαθηπο-
ποιῶν ὀποφάσας ἐκδεδομένους τοῖς τοῖς-
τοῖς μὴ ζρηητέαν εἶναι τὴ βοήθειαν, ἀλλὰ
χωρὶς μελλησιμῶν ἐὰν βῆ διατάσαι τοῖς
τοῖς τοῖς αἰτίαις συγχώρησιν. εἰ τοίνυν καὶ
τῶν ζρέσις, σύμφηφοι γίνεσθε ἀπαν-
τες. ἀπεκρίναντο ἀπαντες ὁμοῦ λέγοντες καὶ
τῶν.

Ὁσος ἐπίσκοπος εἶπε καὶ τῶν ἡ ἀγ-
χνοια ὑμῶν κρινάτω, ἢ ἐπὶ ἔδοξε,
διὰ τὸ μὴ πῆσιν ὑπὸ κατὰ γνώσιν ἵνα
τὸ ἐπίσκοπων ἀφικνούμενον εἰς τὸ στρα-
τόπεδον, εἰ πνεύσιν αὐτῶν ἐχρῶν
δεήσας, οἷον ἐπὶ ἡ ἐπεμνηθήμενον, διὰ
ἰδίου διακόνου ὀποσέλλοιεν. τῶν τε γὰρ
ὑπερέτου τὸ πρὸς ὅσον ἐκ ἐπίσκοπον
πυλαίας, ἐπὶ τὸ πρὸς ἀποσώματα τῶν
διακομιδῶν αἰ δυνήσεται. ἀπεκρίναντο
πάντες καὶ τῶν ὁμοῦ λέγοντες.

β.

Ὁσος ἐπίσκοπος εἶπε καὶ τῶν ἀκόλου-
θον νομίζων, ἵνα ἐὰν ἐν οἰαθηποποιῶν
ἐπαρχία ἐπίσκοποι πρὸς ἀδελφὸν ἐ
συνεπισκοπον ἑαυτῶν ὀποσέλλοιεν δεή-
σας, ὅ ἐν τῇ μείζονι πυλαίων πόλει, τῶν
ἐστὶ τῇ μητροπόλει, αὐτὸς ἐπὶ τὸν διάκονον
αὐτῶν ἐπὶ τὰς δεήσας ὀποσέλλοιεν, πρὸς ἑχθρῶν
αὐτῶν ἐπὶ συσταλικὰς ἐπίσκοπας, γράφων
δηλονότι καὶ ἀκολουθίαν καὶ πρὸς τῶν
ἀδελφῶν καὶ συνεπισκόποις ἡμῶν, εἰ ἴ-
νες ἐν κείνῳ τῶν καμῶν ἐν τοῖς τόποις ἢ
ἐν ταῖς πόλεσι διαζοιεν, ἐν αἷς ὁ δὲ σέβ-
ετατος βασιλεὺς ἐπὶ δημόσια πρὸς ἀγαθὰ
διακινεῖται. εἰ ἔχει τις τὸ ἐπίσκοπων
φίλους ἐν τῇ αὐτῇ ἐπὶ παλατίου, καὶ βού-
λοιο πρὸς ἑλπίος, ὅπῃ πρὸς ἑτέρους εἶναι,
ἀξιῶσαι, μὴ κωλύσει διατῶν ἐπὶ αὐτῶν δια-
κόνου καὶ ἀξιῶσαι ἐπὶ πᾶσι τούτοις,
ὥστε τὸ αὐτῶν ἀγαθῶν βοήθειαν ἀξιῶσαι
πᾶσι περὶ τῶν. Ὁ δὲ εἰς Ρώμην πα-

Concil. Tom. 3.

addicti sunt; iis non esse negan-
dum auxilium, sed sine cuncta-
tione & dubitatione iis veniam
esse petendam. Si itaque hoc
quoque placet, omnes vna ve-
strum suffragium ferre. Re-
sponderunt omnes: Decernatur
& hoc.

VIII.

Osus Episcopus dixit: Hoc
quoque vestra solertia iudicet,
vt quia visum est, ne aliquis E-
piscopus in condemnationem
incidat ad castra veniens, si qui
eorum eiusmodi, quarum superius
meminimus, habeant preces,
per proprium diaconum
mittant. Ministri enim persona
non est inuidiosa, & quæ con-
cessa fuerint, citius perferri po-
terunt. Responderunt omnes;
Sanctur & hoc.

IX.

Osus Episcopus dixit: Hoc
quoque consequens esse existi-
mo, vt si in quacumque prouin-
cia Episcopi ad fratrem & coe-
piscopum suum mittant preces,
is qui est in maiori ciuitate, hoc
est in metropoli, ipse ministrum
suum & preces mittat, præbens
ei commendatitias quoque li-
teras, scribens videlicet per
consequentiam etiam ad fratres
& coepiscopos nostros, qui sci-
licet illo tempore in locis vel
ciuitatibus agant, in quibus piif-
simus Imperator remp. guber-
nat. Si quis autem Episcopus
habet amicos in aula palatii, &
velit aliquid, quod sit honestum
& iustum, impetrare, ne prohi-
beatur per suum ministrum &
rogare, & iis mandare, vt bo-
num suum auxilium ei velint
præbere. Qui autem Romanum

B ij

accedunt (quemadmodum superius dictum est) dilecto fratri nostro & coepiscopo Iulio preces, quas habent dandas, præbere debent, vt ipse prius examinet, si aliquæ earum non sunt impudentes; & sic suam opem & curam præbens, eos ad castra mittat. Omnes Episcopi dixerunt, eis placere, & esse conuenientissimum hoc consilium.

X.

Osus Episcopus dixit: Hoc quoque necessarium existimo, vt cum omni cura & diligentia examinetur; vt si quis ex foro siue diues, siue scholasticus, Episcopus fieri dignus habeatur, non prius constituatur, quam lectoris & diaconi & presbyteri ministerium peregerit: vt in vnoquoque gradu, si dignus existimatus fuerit, ad Episcopatus fastigium possit ascendere. Habebit autem vniuscuiusque ordinis gradus non minimi scilicet temporis longitudinæ, per quod & fides & morum probitas, & constantia, & moderatio possit cognosci: & ipse diuino sacerdotio dignus existimatus, maximū honorem assequatur. Neque enim conuenit, neque scientia & bona conuersatio hoc recipit, vt temere & leuiter ad id accedatur, vt Episcopus, vel presbyter, vel diaconus prompte ac facile constituatur. Sic enim merito neophytus existimetur, quandoquidem & beatissimus Apostolus, qui fuit etiam doctor gentium, prohibuisse plane videtur, ne celeres fiant ordinationes. Longissimi enim temporis probatio & conuersatio-

1. Tim. 3. v. 6.

1. Tim. 5. d. 22.

επιγνώμιοι, καὶ ὡς προερίκηκα, πῶς ἀγαπητῶ ἀδελφῶ ἡμῶν ἔστω ἐπισκοποῦ Ιουλίῳ τὰς δεήσεις, ἃς ἔρχομαι δίδομαι, ὁ Φείλοισι παρέχων, ἵνα πρὸς τὸ αὐτὸς δοκιμάσῃ, εἰ μὴ πνεύματι αὐτῶν ἀναγκαστοῦν καὶ ἔπος τὸ εἰαυτῶν πρὸς αὐτὸν ἔστω φρονίδια παρέχων, εἰς τὸ εὐατόπεδον αὐτοῖς ἴσοι ἄλλοι. ἅπαντες οἱ ἐπίσκοποι ἀπεκρίναντο, ὅτι εὐατῶν αὐτοῖς, καὶ πρὸς δεῖξαι τὴν εἶναι τὴν συμβουλίαν ταύτην.

Osus episcopus eipē: καὶ τὸ ἀγαθὸν εἶναι νομίζω, ἵνα μὴ πᾶσι ἀκριβείας καὶ ἐπιμελείας ἐξεταιροῦ, ὡς εἰς πλούσιος, ἢ σχολαστικὸς ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς ἀλλοίῳ ἐπίσκοπος γίνεσθαι, μὴ πρὸς τὸν καθίστασθαι, εἰ μὴ ἐκ ἀναγωγῶν, καὶ διακόνου, καὶ πρεσβυτέρου ὑποκρισάμενος ἐπιτελέσῃ: ἵνα καθ' ἕκαστον βαθμὸν, εἰ μὴ ἀξιὸς νομιθεῖν, εἰς τὸ ἀπὸ τῆς ἐπίσκοπῆς καὶ ἐπισκοπῆς διαβιῶναι διωκτικῆς. ἔξει δὲ ἕκαστος πηγμάτων ὁ βαθμὸς ἐκ ἐλαχίστου διηκρόνου χρόνου μήκος, δι' οὗ ἡ πίστις αὐτοῦ, καὶ ἡ ἔσπου καλοκαγαθία, καὶ ἡ σεβρότης, καὶ ἡ ἐπιεικεία γνώριμος γίνεσθαι δυναίσεται: καὶ αὐτὸς ἀξιὸς τῆς εἰσῆς ἐπισκοπῆς νομιθεῖ, τῆς μεγίστης ἀπολαύσαι ἡμῶν. οὕτως γὰρ πρὸς τὸν ὄντιν, οὕτως ἡ ἐπιστήμη, οὕτως ἡ ἀγαθὴ ἀναστροφὴ ἐπιδέχεται, πολυμετῶν καὶ κούφως ἐπὶ τῷ εἶναι, ὡς τὸ ἐπίσκοπον, ἢ πρεσβυτέρου, ἢ διακόνου πρὸς χεῖρας καθίστασθαι. οὕτως γὰρ ἀπὸ εἰκότως νεόφυτος νομιθεῖ, ἐπὶ μάλιστα καὶ ὁ μακαρωτάτος δόσολογος, ὃς καὶ τῶν ἔθνων γεννητῶν διδάσκαλος, φησὶ καλύσας ταχίας γίνεσθαι τὰς καταστάσεις. τὸ γὰρ μικροῦ χρόνου ἢ δοκιμασία τὴν ἀναστροφῶν καὶ τῶν

ANNO CHRISTI 347.

* al. dicitur

ANNO
 CHRISTI
 347.

ἐχέστω ἕθρον ἐκ ἀπεικότητος ἐκτυπού
 διωθήσεται. ἅπαντες εἶπον ἄξιόν ἐστιν αὐ-
 τῷ, καὶ καθάπαξ μὴ εἶναι ἀνάξιοι ἕπειν
 ταῦτα.

ια.

Οσοῦ Ἐπίσκοπος εἶπε· καὶ τὸ δὲ
 ὀλέσται ὀφείλομεν, ἵνα ἐπίσκοπος, ὁ-
 ταν εἴς ἐτέρας πόλεως παρὰ τὴν εἰς
 ἐτέραν πόλιν, ἢ δὲ ἐτέρας ἐπαρχίας
 εἰς ἐφ' αὐτὴν ἐπαρχίαν, κόμην ἢ ἐπι-
 κωμαίους οἰκείους ἰσχυροῦ μὲν, ἢ
 ἀρκείας καὶ ἀποστολῆς, καὶ πλείονα χρο-
 νον βουλοῖτο διαίρειν, καὶ μὴ ὅτις πό-
 λεως ἐκείνης ἐπίσκοπος ἔμπειρος ἢ δι-
 δασκαλίας· μὴ καταφρονῆ ἐκείνου, καὶ
 συνεχέστερον ὁμιλῆ, καὶ ταχέως ἐκεί-
 νου βουλοῖτο ἀποδοῦν αὐτῷ ἢ ἐπι-
 φασίς εἰώθε παρὰ τοὺς ποιῆν· καὶ ἐν τῷ
 ταύτης πανουργίας ἢ ἄλλοτε ἴδω καὶ ἐ-
 δραν ἐαυτῷ παρὰ τὴν βίβλιν καὶ παρὰ
 ἀποδοῦν αὐτῷ, μὴ διαίρειν ἢ ἀπὸ
 παρὰ τοῦ εἶσαν ἐκκλησίαν καταλιμπά-
 νειν, καὶ εἰς ἐτέραν μετισταθῆ. ὀλεσέον τοί-
 νω ἐπὶ τοῦ τῷ χρόνον· ἢ πᾶσι καὶ τὸ μὴ ὑ-
 ποδέχεσθαι ἐπίσκοπον, ἢ ἀπὸ τῶν ἐπι-
 σκωπῶν εἶναι νεόμιστοι. μέμνηδε ἢ καὶ
 ἐν τῷ παρὰ τῷ χρόνῳ τῶν πατρῶν
 ἡμῶν κεκρικέναι, ἵνα εἰς λαϊκὸς ἐν πό-
 λει διαίρειν, τρεῖς κυριακὰς ἡμέρας ἐν
 τρεῖς ἐβδομάσι μὴ συνέρχεται, δόπο-
 κινεῖτο ἢ κοινωνίας. εἰ τίνω πρὸ τῶν λαϊ-
 κῶν τῶν τετέσσεται, ἢ καὶ, ἢ δὲ πρὸς πέι,
 ἀλλ' οὐδὲ συμφέρει, ἐπίσκοπον, εἰ μηδε-
 μίαν βαρὺ ἐφ' αὐτὴν ἀνάγκη ἔχῃ, ἢ παρὰ
 γὰρ δυσχερὲς, ἢ πλείονα δόπο λείπειται
 ἢ ἐαυτὸν ἐκκλησίας, ἢ λυπεῖν ἢ ἐμπε-
 πιστομύθον ἀπὸ λαόν. ἅπαντες οἱ ἐπί-
 σκοποι εἰρήκασιν καὶ ταῦτ' ἢ γὰρ ἡμῶν
 σφόδρα εἶπε πρὸς τὴν ὁριζόμεθα.

* al. μὲν

nem, & vniuscuiusque mores non improbabili- ter exprimere poterit. Omnes dixerunt ipsis placere, & omnino non oportere ea subuertere.

XI.

Ofius Episcopus dixit: Hoc quoque definire debemus; vt quando Episcopus ex alia ciuitate in aliam ciuitatem, vel ex alia prouincia in aliam prouinciā accesserit, iactationis gratia propriis laudibus seruiens, aut religionis causa, & velit longiori tempore illic agere; illius autem ciuitatis Episcopus doctrinæ non fuerit peritus: ne illum despiciat, & frequentius concionetur, studens dedecore afficere & vilipendere personam Episcopi (hic enim prætextus solet turbas excitare) nec eiusmodi calliditate alienam sedem sibi conciliare & attrahere studeat, non dubitans sibi traditam Ecclesiam relinquere, & in aliam transire. Ad hoc ergo tempus definiendum est. Nam Episcopum non recipi, inhumanum & inciuile existimatum est. Recordemini autem, patres nostros in tempore præterito iudicauisse, vt si quis laicus in aliqua vrbe agens, tribus diebus Dominicis in tribus hebdomadibus non conueniat, is communionem moueatur. Si hoc ergo de laicis statutum est, non oportet, nec conuenit, sed neque est vtile, Episcopum, si nullam habet grauiorem necessitatem, vel negotium difficilius, a sua Ecclesia diutius abesse, & sibi commissum populum contristare. Omnes Episcopi dixerunt, hanc quoque sententiam esse conuenientissimam.

B iij

XII.

Ofius Episcopus dixit: Quia nihil est prætermittendum, hoc quoq; definiatur. Quidam fratres & coepiscopi in ciuitatibus, in quibus Episcopi constituuntur, videntur valde pauca, quæ sibi sint propria, possidere; in aliis autem locis magnas possessiones, ex quibus etiam possunt opem ferre pauperibus: iis igitur esse concedendū iudico, vt si in suas possessiones venturi sunt, & fructus suos collecturi, tribus diebus Dominicis, id est, tribus septimanis in suis possessionibus degant; & in Ecclesia, quæ prope est, in qua presbyter populū congregat, ne congregationis expers esse videatur, conueniat, & officia diuina obeat; & ne frequentius in ciuitate, in qua est Episcopus, adfit. Eo enim modo & res eius propter ipsius absentiam nihil detrimenti patientur, & arrogantia ac superbiae crimen effugere videbitur. Omnes Episcopi dixerunt: Placet hæc quoque constitutio.

XIII.

Ofius Episcopus dixit: Hoc quoque omnibus placeat; vt si diaconus, vel presbyter, vel etiam aliquis ex clericis sit excommunicatus, & ad alium Episcopum, qui eum nouit, confugerit, scientem eum a proprio Episcopo esse communionem motum, non oportere Episcopo & fratri suo iniuriam facientem, ei cōmunionem præbere. Sin autem hoc facere ausus fuerit, sciat cum conuenerint Episcopi, seipsum causam esse dicturum. Omnes Episcopi

ιβ.

Οσιος Ἐπίσκοπος εἶπεν· Ὅτι οὐδὲν ἔστι παραλείπειν, καὶ τὸ ἐλεηθῆναι. Ἰε- νὲς τῶν ἀδελφῶν καὶ σωματικῶν ἐν ταῖς πόλεσιν, ἐν αἷς Ἐπίσκοποι καθίσταν- ται, δοκοῦσι κεκλιῆσθαι σφόδρα ὀλίγα ὑποαρχόντα ἴδια· ἐν ἑτέροις δὲ τοῖσις κτήσας μεγάλας, ὅτε ὦν καὶ Ἐπικουρεῖν δωματίοις τοῖσις πένησιν. οὕτως οὖν αὐτοῖσι συχρητέον εἶναι κελύω, ἵνα εἰ μέλλοιεν εἰς τὰς ἑαυτῶν παραγινεσθαι κτήσας, καὶ πλεῖν συκομιδῶν τῶν καρπῶν ποιῆσθαι, τρεῖς κωδικαὶς ἡμέρας, τοδὲ ἐστὶ, τρεῖς ἐβδομάδας ἐν τοῖσις ἑαυτῶν κτήμασιν αὐτῶν διαγίν, ἔν τῃ ἀρχι- ερασίᾳ ἐκκλησίᾳ, ἐν ἣ ἡ πρεσβυτέρων σινάγοι, ὑπὸ τῶ μη χωρεῖσι σωελδι- στωσ αὐτῶν δοκεῖν εἶναι, συνέρχεσθαι ἔ- λειτουργεῖν, καὶ μὴ σιωχέσθαι εἰς πλεῖν πόλιν, ἐν ἣ ὄντι Ἐπίσκοπος, ἡραγίνοιο- το. τοδὲν γὰρ ἔστι τὸ ἐν ταῖς οἰκείαις αὐτῶν παρῶμασιν ἡρὰ πλεῖν αὐτῶν ἡποσίαν οὐδεμίαν ὑπομῶν ζήμιαν, καὶ τῶν ἄλλων εἰσ ἔν τῷ τυφῶ ἐκκλινεῖν δόξα ἐκκλησία. ἅπαντες Ἐπίσκοποι εἶπον· ὁρεῖσκει καὶ αὐτῇ ἡ διατύπωσις.

ιγ.

Οσιος Ἐπίσκοπος εἶπε· καὶ τὸ πᾶ- σιν ὁρεσάτω, ἵνα εἴ τις διάκονος, ἡ πρε- σβυτέρων, ἡ καὶ τις τῶν κληρικῶν ἀ- κοινώνητος γίνηται, καὶ παρῶν ἑτέρων Ἐπί- σκοπον εἴδῃ αὐτὸν καταφύγοι, γινώσκοντα ἡποκενῆσθαι αὐτὸν τῆσις κοι- νωνίας ἡρὰ τῶ ἰδίου Ἐπισκόπου, μὴ χεῖλωσ τῶ Ἐπισκόπου καὶ ἀδελφῶν αὐ- τῶ ὕβριν ποιοῦντα, ἡρῶσιν αὐτῶ κοι- νωνίαν. εἰ δὲ πολήσοι τις τῶ ποιῆσαι, γινώσκέτω σωελδῶντων Ἐπισκόπων ἀ- πολογία εἶναι ὑποβῶτων καθίστα- ναι. ἅπαντες οἱ Ἐπίσκοποι εἶπον· αὐτῇ ἡ

piscepis non fraudulentum ministerium & obsequium exhibere.

XV.

Ofius Episcopus dixit: Hoc quoque omnes definiamus; ut si quis Episcopus ex alia parochia velit alienum ministerium sine consensu proprii Episcopi in aliquo gradu constituere, irrita & infirma eiusmodi constitutio existimetur. Si qui autem hoc sibiipsis permiserint, a fratribus & coepiscopis & admoneri & corrigi debent. Omnes dixerunt: Hoc quoque decretum stet firmum & immobile.

XVI.

Aetius Episcopus dixit: Non ignoratis qualis quantaque sit Thessalonicensium metropolis. Sape itaque ad eam ex aliis prouinciis presbyteri & diaconi accedunt, & breuis temporis mora non contenti, permanent, & omne tempus illic agentes transigunt; vel vix tandem post plurimum tempus in suas Ecclesias reuertuntur. De iis ergo definiendum est. Ofius Episcopus dixit: ea decreta, quae de Episcopis constituta sunt, feruentur etiam in eiusmodi personis.

XVII.

Suggerente fratre nostro Olympio, hoc quoque placuit; ut si quis Episcopus vim passus, iniuste eiecctus sit, vel propter scientiam, vel propter Catholicae Ecclesiae confessionem, vel propter veritatis defensionem, & fugiens periculum, innocens execrationi subiectus in aliam urbem venerit; ne prohibeatur illic tamdiu agere, donec reuertatur, vel a facta sibi iniuria pos-

* ἀδελφὰ τοῖς ἐπισκόποις τὰ τῆς ἑσπέριας ἐκπελεῖν ὁφείλοισιν.

ANNO CHRISTI 347. * αἰτίον

14.

Οσοῖς ἐπίσκοπος εἶπε ἔτι τὸ ὅτι πάντες ὁρῶμεν, ἵνα εἴ τις ἐπίσκοπος ἐξ ἑτέρας παροικίας βουληθῆ ἄλλοτερον ὑπερέτιν, χωρὶς τῆς συγκαταθέσεως τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου, εἰς ἕνα βαθμὸν κατὰ σῆμα, ἄκυρος ἔστω ἢ ἀθέμιτος ἢ κατὰ τὰς ἐπιτοιαὶ τῆς νομίζουσι. εἴ τις δὲ ἐπὶ ἑαυτοῖς ἐπιβέβηκεν, ὡς τὰ ἀδελφῶν καὶ συνεπισκόπων ἡμῶν καὶ ὑπομνηστικῶν καὶ διορθωτικῶν ὁφείλοισιν. ἀπαντες εἰρήκασι καὶ οὗτος ὁ ὅρος ἐστὶ ἀσάλευτος. * αἰτίον

15.

Αἰτίος ἐπίσκοπος εἶπεν ἔτι ἀγνοεῖτε ὅποια ἔστι πλὴν τῆς ἑσπέριας Θεσσαλονικέων μητροπόλις. πολλὰς τοιαυτῶν εἰς αὐτὴν ἀπὸ ἑτέρον ἐπαρχῶν προσφύγοι καὶ διάκονοι παραγίνονται, καὶ ἐκ δευτέρου βραχέος διαγωγῆς χρόνος, ἐναπομείνουσι, ἔτι πάντες τὸν χρόνον αὐτῶν ποιῶντες διαπεσοῦν ἢ μόλις μὲν πλείονος χρόνον εἰς τὰς ἑαυτῶν ἐπανεῖναι ἐκκλησίας ἀναγκαζόνται. ὡς ἐπὶ τούτων οὐδὲ ὀρεστέον. Οσοῖς ἐπίσκοπος εἶπεν οὗτοι οἱ ὅροι, οἱ καὶ ἐπὶ τῶν ἐπισκόπων ὠρισμένοι, φυλαττέσθαι καὶ ἐπὶ τούτων τῶν προσώπων.

16.

ὑποβάλλοντος καὶ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν Ολυμπίου, καὶ τῶν ἡρώτων, ἵνα εἴ τις ἐπίσκοπος βίαν ὑπομείνας ἀδικῶς ἐκκληθῆ, ἢ διὰ τὴν ἐπιστήμην, ἢ διὰ τὴν ὁμολογίαν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ἢ διὰ τὴν τῆς ἀληθείας ἐκδικίαν, καὶ φάτων τῶν κίνδυνον, ἀπότος ἔστω κατὰ σῆμα ὡς ἑστὶν ἐπὶ πόλιν, μὴ καλυπτεῖται ἐπὶ τοσοῦτον διάστημα, ἕως αὐτῶν ἐπανέλθῃ, ἢ τῆς ὑβρέως τῆς γενησῆς μέρους

ANNO
CHRISTI
347.

μύνης αὐτῶ ἀπαλλαγῶν ὑρέσθαι διω-
σθῆ. σκληρόν γὰρ καὶ βαρύτερον, ἐλασίω
ἀδίκον ὑπομεμνηκότα μὴ ὑποδέχεσθαι
ἐφ' ἡμῶν. πλείη γὰρ καλοκαγαθία καὶ
φιλοφρονήσις ὀφείλει παραδέχεσθαι ὁ
ποιόςτος. πάντες εἰρήκασιν ἤρεσε & τῷ.

ii.

Γαυδέντιος Ἐπίσκοπος εἶπεν· οἶδας
ἀδελφεῖ Ἀέτιε, ὡς τὸ πτωχεύειν ποτε
κατασαθέντος σου Ἐπισκόπου, ἡ εἰρήμην
λοιπὸν ἐβράβδυσεν, ἵνα μὴ ἕνα λείψα-
να διχνοίας περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν
ἐναπομείνη· ἐδόξε καὶ τῶν πατρῶν Μου-
σαίου κατασαθέντας, καὶ τῶν πατρῶν Εὐ-
τυχιανοῦ, ἵνα αὐτῶν οὐδεμίαν αἰτία
ὑπέλοιτο, πάντας ὑποδέχεσθαι.

iii.

Ὅσιος Ἐπίσκοπος εἶπε· τῆς ἐμῆς με-
τριοτήτος ἡ δόξα φασὶς ὅτιν αὐτῆ· ἐ-
πειδὴ ἡσυχία καὶ ὑπομονητικοὶ ὀφεί-
λομεν εἶναι, & διαρκῆ τῶν πατρῶν πάντας
ἔχειν ὁμοῦ, ἀπαξ τῶν εἰς κληρὸν ἐκ-
κλησιαστικῶν παροχθέντας ὑπὸ πινῶν ἀ-
δελφῶν ἡμῶν, ἐὰν μὴ βούλωντο ἐπαν-
έρχεσθαι εἰς αὐτὴν κατανομάσθαι ἐκ-
κλησίας, τῶν λοιπῶν μὴ ὑποδέχεσθαι.
Εὐτυχιανὸν δὲ μήτε Ἐπισκόπου ἐαυτῶ
δικαικτικῶν ὀνομαζέσθαι. ἀλλ' οὐδὲ Μουσαίου
ὡς Ἐπισκόπον νομιζέσθαι. εἰ δὲ λαϊκῶν
κοινωνίαν ἀπαγοίεν, μὴ χεῖν αὐτοῖς
ἀρνεῖσθαι. πάντες εἶπον· ὁρῶσκέ.

iv.

Γαυδέντιος Ἐπίσκοπος εἶπε· ταῦτα
σωτηριωδῶς καὶ ἀκολουθῶς ὀρεθέντα,
καὶ περὶ τῶν τῆ Ἐπιμῆα ἡμῶν τῶν ἱε-
ρέων, καὶ τῶν ὁρέσαντων καὶ αὐτοῖς ποῖς,
τὴν δυνάμιν καὶ τὴν ἰσχὺν ἐαυτῶν κα-
ταχρῆν οὐ δυνήσονται· ἐὰν μὴ καὶ φό-
βος τῆς ὀξενεχθείσης δόξα φασὶν ἀ-
καλουθήσῃ. ἴσμεν γὰρ καὶ αὐτοῖ, πλεο-
Concil. Tom. 3.

fit liberationem inuenire. Du-
rum enim est, atque adeo graui-
simum, cum qui iniustam eie-
ctionem passus est, a nobis non
fufcipi. Is enim debet a nobis
plurima humanitate & benigni-
tate excipi. Omnes dixerunt:
Hoc etiam placuit.

XVIII.

Gaudentius Episcopus dixit:
Scis frater Actie, quod tunc
cum Episcopus constitutus es,
pax deinceps viguit; ne aliqua
disfidii reliquæ remaneant, vi-
sum est, ut qui a Musæo & Eu-
tychiano constituti sunt, quia
nulla eorum culpa inueniebatur,
omnes suscipiantur.

XIX.

Ofius Episcopus dixit: Meæ
mediocritatis hæc est sententia;
quia quieti & patientes esse de-
bemus, & perennem in omnes
habere misericordiam, eos qui
semel in clerum Ecclesiasticum
ab aliquibus fratribus nostris
promoti sunt, si nolint redire ad
cas, ad quas nominati sunt, Ec-
clesias, deinceps non admitti:
Eutychianum autem ne Episco-
pi quidem sibi nomen usurpare;
sed neque Musæum ut Episco-
pum existimari. si autem laicam
communione petierint, non
oportere eis denegari. Omnes
dixerunt: Placet.

XX.

Gaudentius Episcopus dixit:
Hæc salutariter & congruenter
definita, & nostræ sacerdotum
dignitati conuenienter, & quæ
Deo & hominibus placuerunt,
potentiam & vires suas obtinere
non poterunt, nisi etiam me-
tus editas sententias consecutus
fuerit. Ipsi enim scimus, sæpe
C

* vituperationem, vel contemptum

propter paucorum impudentiam, diuinum & in primis venerandum sacerdotii nomen in * damnationem incurrisse. Si quis ergo praeter ea quae omnibus vita sunt, ausus fuerit, studens fastui magis & arrogantiae seruire, quam Deo placere, aliquid aliud agere: sciat iam se criminis reum, ac defensionis obnoxium constituere, & episcopatus honorem ac dignitatem amittere. Omnes responderunt: Decet, & placet nobis haec sententia.

Porro autem hoc quoque illic erit maxime notum & re ipsa obseruatum, si vnusquisque nostrum, qui sumus prope vias publicas seu canale constitui Episcopi, cum viderit Episcopum, quaerat causam transitus, & quo pergat: & si eum quidem in castra proficiscentem inuenit, quaerat conditiones, quae superius propositae sunt: & si euocatus veniat, ei abeunti nihil impedimenti fiat: sin autem ostentationis gratia, quemadmodum vestrae dilectioni superius dictum est, vel propter aliquorum postulata in castra festinat; nec literis eius subscribat, nec cum eo communicet. Omnes dixerunt: Hoc quoque decernatur.

νάκις διὰ τῶν ὀλίγων ἀναρχωτάδων τὸ θεῖον & σεβασμιώτερον ὄνομα τῆς ἱερωσύνης εἰς κατάγνωσιν ἐληλυθέναι. εἰ ποῖνω τις ἄρα τὰ πᾶσι δοξαζόμενοι πολμήσοι, ἀουδαζῶν πύφω μᾶλλον καὶ ἀλαζονεία, ἢ τῶν θεῶν δόξασαι, ἐσθόν τε διαπεράσασθαι ἢ δὴ γνωσεῖτο ἐκκλησιαστικῆς ἀπολογίας ἑαυτὸν ὑποβάθρων * καθίσταν, καὶ τῶν ἡμεῶν καὶ τῶν ἀλλοτρίων τῆς Ἐπισκοπῆς ἀποβάλλειν. ἅπαντες ἀπεκρίναντο πρὸς τὴν, καὶ δέξασθαι ἡμῖν ἢ τοιαύτην γνώμην.

* al. καθίσταται

Καὶ τὸ ἕκαστον μάλιστα γνώσειμον γινώσκεται, καὶ πληροφύεται, ἐὰν ἕκαστος ἡμεῶν τῶν ἐν ταῖς ἀγρόδοις ἢ τοῖς καναλίοις καθιστώτων ἐπισκόπων, θεασάμενος Ἐπίσκοπον, Ἐπιζητοῖ τὴν αἰτίαν τῆς περὸδου, καὶ ποῦ τὴν πορείαν ποιεῖται. καὶ ἐὰν μὲν ἄρη αὐτὸν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον ἀπόντα, Ἐπιζητήσει τὰς αἰτίας τὰς ἐπάνω περικειμένης. καὶ ἐὰν κεκληθῆται ἀφικνῆται, ἀπόντε αὐτῷ μηδὲν ἐμπόδιον γίνουσι εἰ δὲ ἐπιδείξῃ χάριν, κατὰ τὴν περὶ τῆς ἡμετέρας ἀγάπης, ἢ διὰ τῶν ἀλλοτρίων ἀξιώσεως ἀουδαζῶσι ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, μήτε τοῖς γραμμασίν αὐτῶν ὑπογράψωμεν, μήτε κοινωνῶμεν τῷ τοιούτῳ. ἅπαντες εἶπον ὁμοθυμῶν καὶ τὸ ἕκαστον.

CANONES
CONCILII SARDICENSIS,

Ex interpretatione Dionysii Exigui.

I.

OSIVS Episcopus dixit: Non minus mala consuetudo, quam perniciofa corruptela fun-

ANNO
 CHRISTI
 347.

ditus eradicanda est; ne cui liceat Episcopo de ciuitate sua ad aliam transfire ciuitatem. Manifesta est enim causa, qua hoc facere tentant; cum nullus in hac re inuentus sit Episcopus, qui de maiore ciuitate ad minorem transfiret. Vnde apparet, auaritiæ ardore eos inflammari, & ambitioni seruire, & vt dominationem agant. Si omnibus placet, huiusmodi perniciēs * sæuius & austerius vindicetur, vt nec laicam communionem habeat qui talis est. Responderunt vniuersi: Placet.

II.

Osus Episcopus dixit: Etiam si talis aliquis extiterit temerarius, vt fortassis excusationem afferens asseueret, quod populi literas acceperit; cum manifestum sit, potuisse paucos præmio & mercede corrumpi, eos qui sinceram fidem non habent, vt clamarent in Ecclesia, & ipsum petere viderentur Episcopum. Omnino has fraudes damnandas esse arbitror, ita vt nec laicam in fine communionem talis accipiat. Si vobis omnibus placet, statuite. Synodus respondit: Placet.

III.

Osus Episcopus dixit: Illud quoque necessario adiiciendum est, vt Episcopi de sua prouincia ad aliam prouinciam, in qua sunt Episcopi, non transeant: nisi forte a fratribus suis inuitati; ne videamur ianuam claudere caritatis. Quod si in aliqua prouincia aliquis Episcopus contra fratrem suum Episcopum litem habuerit; ne vnus e duobus ex alia prouincia aduocet Episcopum cognitorem. Quod si aliquis Episcoporum iudicatus fuerit in

aliqua causa, & putat se bonam causam habere, vt iterum Concilium renouetur; si vobis placet, sancti Petri Apostoli memoriam honoremus, vt scribatur ab his qui causam examinarunt, Iulio Romano Episcopo: & si iudicauerit renouandum esse iudicium, renouetur, & det iudices. Si autem probauerit talem causam esse, vt non refricentur ea quæ acta sunt; quæ decreuerit, confirmata erunt. Si hoc omnibus placet? Synodus respondit: Placet.

I V.

Gaudentius Episcopus dixit: Addendum, si placet, huic sententiæ, quam plenam sanctitate protulisti; vt cum aliquis Episcopus depositus fuerit eorum Episcoporum iudicio, qui in vicinis locis comorantur, & proclamauerit agendum sibi negotium in vrbe Roma: alter Episcopus in eius cathedra, post appellationem eius qui videtur esse depositus, omnino non ordinetur; nisi causa fuerit in iudicio Episcopi Romani determinata.

V.

In Græc. vi.

Ofius Episcopus dixit: Si contigerit in vna prouincia, in qua plurimi fuerint Episcopi, vnum forte remanere Episcopum; ille vero per negligentiam noluerit ordinare Episcopum, & populi conuenerint; Episcopi vicinæ prouinciæ debent illum prius conuenire Episcopum, qui in ea prouincia moratur: & ostendere, quod populi petant sibi rectorem; & hoc iustum esse, vt & * ipsi veniant, & cum ipso ordinent Episcopum. quod si conuentus literis tacuerit & dissimulauerit, nihilque rescripserit; satisfaciendum esse populis, vt veniant ex vicina

* ipse veniat,

VIII.

CHRISTI
347.

In Gr. v. 11.

Osus Episcopus dixit: Importunitates, & nimia frequentia, & iniustæ petitiones fecerunt, nos non tantam habere vel gratiam, vel fiduciam, dum quidam non cessant ad comitatum ire Episcopi, & maxime Afri; qui (sicuti cognouimus) sanctissimi fratris & coepiscopi nostri Grati salutaria consilia spernunt atque contemnunt, ut non solum ad comitatum multas & diuersas Ecclesiæ non profuturas perferant causas, neque ut fieri solet, aut oportet, ut pauperibus, aut viduis, aut pupillis subueniatur; sed & dignitates sæculares, & administrationes quibusdam postulent. Hæc itaque prauitas olim non solum murmuraciones, sed & scandala excitat. Honestum est autem, ut Episcopi intercessionem his præstent, qui iniqua vi opprimuntur, aut si vidua affligatur, aut pupillus expolietur: si tamen * ista omnia hæc nomina iustam habeant causam, aut petitionem. Si ergo vobis, fratres carissimi, placet, decernite, ne Episcopi ad comitatum accedant, nisi forte hi, qui religiosi Imperatoris literis vel inuitati, vel euocati fuerint. Sed quoniam sæpe contingit, ut ad misericordiam Ecclesiæ confugiant, qui iniuriam patiuntur, aut qui peccantes, in exilio vel insulis damnantur, aut certe quamcumque sententiam excipiunt: subueniendum est his, & sine dubitatione petenda indulgentia. Hoc ergo decernite, si vobis placet. Vniuersi dixerunt: Placet, & constituatur.

IX.

In Gr. VIII.

Osus Episcopus dixit: Hoc quoque prouidentia vestra tractare debet; quia decreuistis, ne Epi-

ANNO
 CHRISTI
 347.

scoporum improbitas nitatur, vt ad comitatum per-
 gant. Quicumque ergo, quales superius memora-
 uimus, preces habuerint, vel acceperint; per diaco-
 num suum mittant: quia persona ministri inuidio-
 sa non est, & quæ impetrauerit, celerius poterit re-
 ferre. * Et hoc consequens esse videtur, vt de qua-
 libet prouincia Episcopi ad eum fratrem & coepi-
 scopum nostrum preces mittant, qui in metropoli
 consistit; vt ille & diaconum eius, & supplicationes
 destinet, tribuens commendatitias epistolas pari
 ratione ad fratres & coepiscopos nostros, qui in il-
 lo tempore in his regionibus & vrbibus morantur,
 in quibus felix & beatus Augustus rempublicam
 gubernat. Si vero habet Episcopus amicos in pala-
 tio, qui cupit aliquid (quod tamen honestum est)
 impetrare; non * prohibetur per diaconum suum
 rogare ac significare his, quos scit benignam inter-
 cessionem sibi absenti posse præstare *.

In Græc. ix.

*prohi-
 beatur

* si tamen
 opportu-
 num fue-
 rit.

X.

Qui vero Romam venerint, sicut dictum est, In Græc. est
 sanctissimo fratri & coepiscopo nostro Romanæ post. pars
 Ecclesiæ preces quas habent, tradant; vt & ipse Can. ix.
 prius examinet, si honestæ & iustæ sunt, & præstet
 diligentiam atque sollicitudinem, vt ad comitatum
 perferantur. Vniuersi dixerunt placere sibi, & ho-
 nestum esse consilium. * Alypius Episcopus dixit: Hæc pars
 Si propter pupillos & viduas, vel laborantes, qui in Græco
 causas non iniquas habent, susceperint peregrina- non habe-
 tionis incommoda, habebunt aliquid rationis: tur.
 nunc vero cum ea postulent præcipue, quæ sine in-
 uidia * hominum, & sine reprehensione esse non

* omniū,

possunt, non necesse est eos ire ad comitatum.

ANNO
CHRISTI
347.

XI.

In Gr. xx.

Gaudentius Episcopus dixit: Ea quæ salubriter
 * prouidistis, conuenientia & æstimationi omnium,
 & Deo placitura & hominibus, tenere * hæcenus
 firmitatem possunt, si metus huic sententiæ con-
 iungatur. Scimus enim & ipsi, sæpissime propter
 paucorum impudentiam, religiosum sacerdotale
 nomen fuisse reprehensum. Si igitur aliquis contra
 omnium sententiam nisus voluerit ambitioni magis
 placere quam Deo; is debet scire, causis redditis,
 honorem dignitatemque se amissurum. Quod ita
 demum compleri poterit, si vnusquisque nostrum
 ° qui in canali constitutus est, cum progredientem
 Episcopum viderit, inquirat transitum eius, causas
 videat, quo tendat agnoscat: & si quidem eum in-
 uenerit ire ad comitatum, requirat & illud quod
 superius comprehensum est, * ne forte inuitatus sit,
 vt ei facultas eundi permittatur. Si vero vt supe-
 rius memorauit sanctitas vestra, propter desideria
 & ambitiones ad comitatum pergat: neque in literis
 eius subscribatur, neque in communionem recipia-
 tur. Si vobis placet, omnium sententia confirmari
 debet. Vniuersi dixerunt honestum esse, & place-
 re sibi hanc constitutionem.

* nisi in-
uitatus

XII.

Non est in
Græco.

Osus Episcopus dixit: Sed & moderatio neces-
 saria est, dilectissimi fratres, ne adhuc aliqui ne-
 scientes quid decretum sit in Synodo, subito ve-
 niant ad ciuitates eas quæ in canali sunt. Debet er-
 go Episcopus ciuitatis ipsius admonere eum, & in-
 struere,

ANNO
 CHRISTI
 347.

struere, vt ex eo loco diaconum suum mittat; ad-
 monitus ipse tamen redeat in parœciam suam.

XIII.

Osius Episcopus dixit^P: Et hoc necessarium ar- In Græc. x.
 bitror, vt diligentissime tractetis, si forte aut diues,
* admini- stratione aut scholasticus de foro, aut ex * administratore E-
 piscopus fuerit postulatus; vt non prius ordinetur,
 nisi ante & lectoris munere, & officio diaconi, aut
 presbyteri fuerit perfunctus; & ita per singulos gra-
 dus, si dignus fuerit, ascendat ad culmen episcopa-
 tus. Potest enim per has promotiones, quæ habebūt
 utiq; prolixum tempus, probari qua fide sit, quave
 modestia, qua grauitate, & verecundia. Et si dignus
 fuerit probatus, diuino sacerdotio illustretur: quia
 conueniens non est, nec ratio vel disciplina pati-
 tur, vt temere & leuiter ordinetur aut Episcopus,
 aut presbyter, aut diaconus, qui neophytus est: ma-
 xime cum & magister gentium beatus Apostolus, 1. Timot. 3.
 b. 6.
 ne hoc fieret, denuntiasse & prohibuisse videatur;
 sed hi, quorum per longum tempus examinata sit
 vita, & merita fuerint comprobata. Vniuersi dixe-
 runt placere sibi hæc.

XIV.

Osius Episcopus dixit: Et hoc quoque statuere In Græc. xi.
 debetis; vt Episcopus, si ex alia ciuitate conuene-
 rit ad aliam ciuitatem, vel ex prouincia sua ad aliam
 prouinciam, & ambitioni magis quam deuotioni
 feruiens, voluerit in aliena ciuitate multo tempore
 residere: forte enim euenit Episcopum loci non
 esse tam instructum, neque tam doctum; is vero qui
 aduenit, incipiat contemnere eum, & frequenter
Concil. Tom. 3. D

Concil. E-
liberin. c. 21

facere sermonem, vt dehonestet & infirmet illius personam; ita vt ex hac occasione non dubitet relinquere assignatam sibi ecclesiam, & transeat ad alienam: definite ergo tempus; quia & non recipi Episcopum, inhumanum est; & si diutius resideat, perniciosum est. Hoc ergo ne fiat, prouidendum est. Memini autem superiore Concilio fratres nostros constituisse, vt si quis laicus in ea, in qua commoratur ciuitate, tres Dominicos dies, id est, per tres septimanas non celebrasset conuentum, communionem priuaretur. Si ergo hæc circa laicos constituta sunt; multo magis Episcopum nec licet, nec decet, si nulla sit tam grauis necessitas quæ detineat, vt amplius a suprascripto tempore absens sit ab ecclesia sua. Vniuersi dixerunt placere sibi.

X V.

In Gr. xii.

Osus Episcopus dixit: Quia nihil prætermitti oportet; sunt quidam fratres & coepiscopi nostri, qui non in ea ciuitate resident, in qua videntur Episcopi esse constituti, vel quod paruam rem illic habeant, alibi autem idonea prædia habere cognoscuntur; vel certe affectione proximorum, quibus indulgeant: hætenus permitti eis oportet, vt accedant ad possessiones suas, & disponant vel ordinent fructum laboris sui; vt post tres Dominicas, id est, post tres hebdomadas, si morari necesse est, in suis potius fundis morentur. Aut si est proxima ciuitas, in qua est presbyter, ne sine ecclesia videatur facere diem Dominicum, illuc accedat: vt neque res domesticæ per absentiam eius detrimentum sustineant, & non frequenter veniendo ad ciuitatem, in qua

Episcopus moratur, suspicionem iactantiæ & ambitionis euadat. Vniuersi dixerunt placere sibi.

XVI.

Osus Episcopus dixit: Hoc quoque omnibus In Gr. xiii. placeat, vt siue diaconus, siue presbyter, siue quis clericorum ab Episcopo suo communionem fuerit priuatus, & ad alterum perrexerit Episcopum; & scierit ille, ad quem confugit, eum ab Episcopo suo fuisse abiectum: non oportet vt ei communionem indulgeat. Quod si fecerit, sciat se conuocatis Episcopis causas esse dicturum. Vniuersi dixerunt: Hoc statutum & pacem seruabit, & concordiam custodiet.

XVII.

Osus Episcopus dixit: Quod me adhuc mouet, In Gr. xiv. reticere non debeo. Si Episcopus quis forte iracundus (quod esse non debet) cito & aspere commoueatur aduersus presbyterum, siue diaconum suum, & exterminare eum de Ecclesia voluerit; prouidendum est, ne innocens damnetur, aut perdat communionem. Et ideo^a habeat potestatem is qui abiectus est, vt Episcopos finitimos interpellet, & causa eius audiatur, ac diligentius tractetur; quia non oportet ei negari audientiam roganti. Et ille Episcopus, qui aut iuste aut iniuste eum abiecit, patienter accipiat, vt negotium discutiatur: vt vel probetur sententia eius a plurimis, vel emendetur. Tamen priusquam omnia diligenter & fideliter examinentur, eum qui fuerit a communionem separatus, ante cognitionem nullus alius debet præsumere, vt^{*} communioni societ. Hi vero qui con-

* recipiat, &

ueniunt ad audiendum, si viderint clericorum esse
 * fastidium & superbiam, quia iam non decet, vt E-
 piscopus iniuriam, vel contumeliam patiat, * se-
 uerioribus eos verbis castigent, vt obediant hone-
 sta præcipienti Episcopo: quia sicut ille clericis sin-
 cerum exhibere debet amorem caritatis, ita quo-
 que vicissim ministri infucata debent Episcopo suo
 exhibere obsequia.

ANNO
CHRISTI
347-
* fastigiū
* auste-
rioribus

XVIII.

Caput istud
Græce non
extat.

Ianuarius Episcopus dixit: Illud quoque statuat
 sanctitas vestra, vt nulli Episcopo liceat alterius E-
 piscopi ciuitatis ministrum ecclesiasticum sollicita-
 re, & in suis parochiis ordinare. Vniuersi dixerunt,
 Placet: quia ex his contentionibus solet nasci dif-
 cordia; & ideo prohibet omnium sententia, ne quis
 hoc facere audeat.

XIX.

In Gr. xv.

Osius Episcopus dixit: Et hoc vniuersi consti-
 tuimus, vt quicumque ex alia parochia voluerit a-
 lienum ministrum sine consensu Episcopi ipsius &
 sine voluntate ordinare, non sit rata ordinatio e-
 ius. Quicumque autem hoc vsurpauerit, a fratri-
 bus & coepiscopis nostris & admoneri debet, &
 corrigi.

XX.

In Gr. xvi.

Aetius Episcopus dixit: Non ignoratis quanta
 & qualis sit Thessalonicensium ciuitas. sæpe ad eam
 veniunt ex aliis regionibus presbyteri & diaconi, &
 non sunt contenti breui tempore morari, sed aut
 resident ibi, aut certe vix post longa spatia ad sua
 redire coguntur. Vniuersi dixerunt: Ea tempora,

ANNO
 CHRISTI
 347.

quæ constituta sunt circa Episcopos, & circa has personas, obseruari debent.

X X I.

Osus Episcopus dixit: Suggestente fratre & coepiscopo nostro Olympio, etiam hoc placuit; vt si aliquis vim perpeffus est, & inique expulsus pro disciplina & Catholica * confessione, vel pro defensione veritatis, effugiens pericula, innocens & deuotus ad aliam venerit ciuitatem, non prohibeatur immorari, quamdiu aut redire possit, aut iniuria eius remedium acceperit: quia durum est, eum qui persecutionem patitur, non recipi: etiam & larga beneuolentia, & humanitas ei est exhibenda. Omnis Synodus dixit: Vniuersa quæ constituta sunt, Catholica Ecclesia in vniuerso orbe diffusa custodiet.

^f Et subscripserunt qui conuenerant Episcopi omnes diuersarum prouinciarum, sic: Ego N. Episcopus ciuitatis N. & prouinciæ N. ita credo, sicut supra scriptum est.

C A N O N E S
 CONCILII SARDICENSIS,

Ex interpretatione Isidori Mercatoris.

I.

OSIVS Episcopus dixit: Non minus mala consuetudo, quam perniciofa corruptela funditus eradicanda est; ne cui liceat Episcopo de sua ciuitate ad aliam transire. Manifesta est enim causa, qua hoc facere tentant; cum nullus in hac re inuentus sit Episcopus, qui de maiore ciuitate

D iij

ad minorem transferit. Vnde apparet, avaritiæ eos ardore inflammari, & ambitioni seruire, & vt dominationem exercent. Si ergo omnibus placet, huiusmodi pernicies austerius vindicetur, nec laicam communionem habeat qui talis est. Vniuersi dixerunt: Placet. Osius Episcopus dixit: Etiam si talis aliquis extiterit temerarius, vt forsitan excusationem afferat, quod populi literas acceperit; cum manifestum sit, præmio & mercede paucos, qui sinceram fidem non habent, potuisse corrumpi, vt clamarent in Ecclesia, & ipsum petere viderentur Episcopum: omnino has fraudes damnandas esse arbitror, ita vt nec laicam communionem in fine accipiat talis. Quod si vobis omnibus placet, statuite. Vniuersi dixerunt: Placet.

ANNO
CHRISTI
347.

II.

Osius Episcopus dixit: Illud quoque statutum fit, vt Episcopus de sua prouincia ad aliam prouinciam, in qua sunt Episcopi, non transeat, nisi forte a fratribus suis inuitatus; ne videamur ianuam caritatis claudere.

III.

Osius Episcopus dixit: Prouidendum est etiam, vt si in aliqua prouincia forte aliquis Episcopus contra fratrem suum Episcopum litem habuerit; ne vnus e duobus ex alia prouincia aduocet Episcopos ad iudicium.

IV.

Osius Episcopus dixit: Quod si aliquis Episcopus adiudicatus fuerit in aliqua causa, & putat se bonam causam habere, vt iterum iudicium reno-

ANNO
 CHRISTI
 347.

* in pro-
 pinquo
 moran-
 tur.

uetur; si vobis placet, sancti Petri Apostoli memo-
 riam honoremus, vt scribatur vel ab his qui exami-
 nauerunt, vel etiam ab aliis Episcopis qui * in pro-
 uincia proxima morantur, Romano Episcopo. Et
 si iudicauerit renouandum esse iudicium, renoue-
 tur, & det iudices. Si autem probauerit talem cau-
 sam, vt ea non refricentur quæ acta sunt; quæ de-
 creuerit Romanus Episcopus, confirmata erunt. Si
 ergo hoc omnibus placet, statuatur. Synodus re-
 spondit: Placet.

V.

Gaudentius Episcopus dixit: Addendum est,
 si placet, huic sententiæ, quam plenam sanctita-
 te protulistis; vt cum aliquis Episcopus depositus
 fuerit eorum Episcoporum iudicio, qui in vici-
 nis commorantur locis, & proclamauerit agen-
 dum sibi negotium in vrbe Roma; alter Episco-
 pus in eadem cathedra, post appellationem eius
 qui videtur esse depositus, omnino non ordinetur,
 nisi causa fuerit in iudicio Romani Episcopi deter-
 minata.

VI.

Osus Episcopus dixit: Si contigerit in vna pro-
 uincia, in qua fuerint plurimi Episcopi, vnum forte
 remanere Episcopum; ille vero per negligentiam
 noluerit ordinare Episcopum, & populi * conuen-
 rint: Episcopi vicinæ prouinciæ debent illum con-
 uenire Episcopum, qui in eadem prouincia mora-
 tur, & ostendere quod populi petant sibi rectorem,
 & hoc iustum esse, vt & * ipse veniat, & cum eo or-
 dinent Episcopum. Quod si conuentus literis ta-

* conuen-
 rint Epi-
 scopos vi-
 cinæ pro-
 uinciæ,
 debere il-
 lum prius
 conueni-
 ri Episco-
 pum
 * ipsi ve-
 niant

cuerit & dissimulauerit, nihilque responderit: tunc satisfaciendum esse populis, vt veniant ex vicinis prouinciis, & ordinent Episcopum. Iterum, licentia ordinandi Episcopum danda passim non est. Si enim subito aut vicus aliquis, aut modica ciuitas, cui satis est vnus presbyter, voluerit sibi Episcopum ordinari, ad hoc, vt vilescat nomen Episcopi, & summi honoris auctoritas: non debent illi ex alia prouincia inuitati facere Episcopum, nisi aut in ciuitatibus quæ Episcopos habuerunt, aut si qua tam populosa est ciuitas vel locus, qui mereatur habere Episcopum. Synodus respondit: Placet.

VII.

Osus Episcopus dixit: Et hoc placuit, vt si Episcopus accusatus fuerit, & omnes iudicauerint congregati Episcopi regionis ipsius, & de gradu suo eum deiecerint; si appellauerit qui deiectus videtur, & confugerit ad beatissimum Romanæ Ecclesiæ Episcopum, & voluerit se audiri: si iustum putauerit, vt renouetur examen, scribere his Episcopis dignetur Romanus Episcopus, qui in finitima & propinqua altera prouincia sunt, vt ipsi diligenter omnia requirant; & iuxta fidem veritatis definiant. Quod si is qui rogat causam suam iterum audiri, deprecatione sua mouerit Episcopum Romanum, vt de latere suo presbyteros mittat; erit in potestate ipsius quid velit, & quid æstimet. Si decreuerit mittendos esse, qui præsentibus cum Episcopis iudicent, vt habeant etiam * auctoritatem personæ illius, a quo destinati sunt; erit in eius arbitrio. Si vero crediderit sufficere Episcopos

* potestatem

ANNO
 CHRISTI
 347.

piscopos comprouinciales, vt negotio terminum imponant, faciet quod sapientissimo consilio suo iudicauerit.

VIII.

Osius Episcopus dixit: Importunitatis nostræ nimia frequentia, & iniustæ petitiones fecerunt, nos non tantam habere gratiam, aut fiduciam, dum quidam non cessant ad comitatum ire Episcopi, & maxime Afri; qui (sicuti cognouimus) sanctissimi fratris & coepiscopi nostri Grati salutaria consilia spernunt atque contemnunt, & non solum ad comitatum multas & diuersas Ecclesiæ non profuturas perferunt causas, vt fieri solet, aut oportet, vt aut pauperibus, aut viduis, aut pupillis subueniatur; sed & dignitates sæculares, & administrationes

* quaf-
 dam

* quibusdam postulant. Hæc itaque prauitas olim non solum murmuraciones, sed & scandala excitat. Honestum est autem, vt Episcopus intercessionem suam his præstet, qui aliqua iniqua vi opprimuntur, aut si vidua affligatur, aut pupillus expolietur: tamen & ista omnia, si iustam habeant causam & petitionem. Si vobis ergo, fratres carissimi, placet, decernite, ne Episcopi ad comitatum accedant, nisi forte hi, qui religiosissimi Imperatoris literis vel inuitati fuerint, vel vocati. Sed quoniam sæpe contingit, vt ad misericordiam Ecclesiæ confugiant, qui iniuriam patiuntur, & qui peccantes in exilium vel insulas damnantur, aut certe quamcumque sententiam suscipiunt: ideo subueniendum est his, & sine dubitatione eis petenda per Ecclesiam indulgentia. Si vero hoc vobis placet, statuatur. Vniuersi

dixerunt : Placet , & constituatur.

IX.

Osius Episcopus dixit : Hæc quoque prudentia vestra tractare debet ; vt quia decreuistis , ne Episcopi improbitas notetur ad comitatum pergen- do : quicumque ergo , quales superius memoraui- mus , preces habuerint vel acceperint , per diaconum suum mittant ; quia persona ministri non erit inuidiosa , & quæ celerius poterit quæ impetrauerit referre. Et hoc consequens esse videtur , vt vnusquisque qui preces habuerit , eas ad fratres & coepiscopos nostros , qui in maxima ciuitate , id est , qui in metropoli consistunt , mittat ; & illi per suos diaconos destinent , tribuendo commendatitias epistolas pari ratione ad fratres & coepiscopos nostros , qui illo tempore in his regionibus & vrbibus morantur , in quibus felix & beatus Augustus rempublicam gubernat. Si vero habet quis Episcoporum amicos in palatio , qui cupit aliquid (quod tamen honestum est) impetrare ; non prohibeatur per diaconum suum rogare , & significare eis , quos scit benigna intercessione sibi absenti posse præstare. Qui vero Romam venerit , sicut dictum est , sanctissimo fratri & coepiscopo nostro Romanæ Ecclesiæ preces , quas habet , tradat , vt & ipse prius examinet , si honestæ & iustæ sunt , & præstet diligentiam atque sollicitudinem , vt ad comitatum perferantur. Vniuersi dixerunt placere sibi , & honestum esse consilium.

X.

Alypius Episcopus dixit : Si propter pupillos &

ANNO
CHRISTI
347.

viduas, vel laborantes, qui causas non iniquas habent, susceperint peregrinationis incommoda, habebunt aliquid iustæ rationis: nunc vero cum ea postulent, quæ sine invidia omnium & reprehensione esse non possunt, non necesse est eos ire ad comitatum.

XI.

Gaudentius Episcopus dixit: Ea quæ salubriter
^{* prau-} * prouidistis conuenienti æstimatione, omnium-
^{-ditis} que Deo placitura & hominibus, tenere hæctenus fortitudinem possunt, si metus huic sententiæ coniungatur. Scimus enim etiam ipsi, sæpissime propter paucorum imprudentiam sacrum ac religiosum sacerdotale nomen fuisse reprehensum. Si igitur contra omnium sententiam aliquis nisus, voluerit ambitioni magis placere quam Deo, is debet scire, causis redditis, honorem atque dignitatem se amissurum. Hoc autem sciri & comperiri poterit, si vnusquisque nostrum qui in canali constitutus est, cum progredientem Episcopum viderit, inquirat transitum eius, causas videat, quo tendit agnoscat. Et si
^{* nisi} quidem eum agnouerit ire ad comitatum, requirat illud quod superius comprehensum est, * ne forte inuitatus sit, vt ei facultas eundi permittatur. Si vero (vt superius meminit sanctitas vestra) propter desideria & ambitiones ire ad comitatum tentauerit, neque literis eius subscribatur, neque in communionem recipiatur. Si vobis placet, omnium sententia confirmari debet. Vniuersi dixerunt, hoc honestum esse, & placere constitutionem.

XII.

ANNO
CHRISTI
347.

Osus Episcopus dixit: Sed & moderatio est necessaria, dilectissimi fratres, ne adhuc quidam nescientes quid decretum sit in Synodo, subito veniant ad ciuitates eas, quæ in canali sunt: debet Episcopus ciuitatis ipsius admonere & instruere illum, * & ex eo loco ille mittat diaconum; admonitus tamen ipse redeat ad parochiam suam. * vt

XIII.

Osus Episcopus dixit: Necessarium arbitror, vt diligentissime * tractetis, si forte aut diues, aut scholasticus de foro, aut ex * administratore Episcopus fuerit postulatus, non prius ordinetur, nisi ante & lectoris munere, & officio diaconi, & presbyteri fuerit perfunctus; & ita per singulos gradus, si dignus fuerit, ascendat ad culmen episcopatus. Potest enim per has promotiones, quæ habent vtique prolixum tempus, probari qua fide sit, quave modestia, & grauitate, & verecundia. Et si dignus fuerit probatus, diuino sacerdotio illustretur. Nam nec conueniens est, nec * ratio nec disciplina patitur, vt temere ac leuiter ordinetur aut Episcopus, aut presbyter, aut diaconus, qui neophytus est: maxime cum beatissimus Apostolus magister gentium, ne hoc fieret, denuntiasse & prohibuisse videatur; sed hi, quorum per longum tempus examinata sit vita, & merita comprobata. Vniuersi dixerunt placere sibi hæc. * ratio discipline

1. Timot. 3. b

XIV.

Osus Episcopus dixit: Hoc quoque statuere debetis; vt Episcopus, ex alia ciuitate cum venerit

ANNO
CHRISTI
347.

ad aliam ciuitatem, vel ex prouincia sua ad aliam prouinciam, & ambitioni magis seruiat, quam deuotioni; ita vt si voluerit in aliena ciuitate multo tempore residere, & contingat vt Episcopus ciuitatis ipsius non tam instructus sit, nec tam doctus; is vero qui aduenit, incipiat contemnere eum, & frequenter facere sermonem, vt dehonestet & deformet illius personam: qua occasione fit, vt non dubitet relinquere sibi assignatam ecclesiam, & transire ad alienam: definite ergo tempus; quia & non recipi Episcopum, inhumanum est; & diutius residere, perniciosum. Ne fiat ergo hoc, prouidendum est. Memini autem superiore Concilio fratres nostros constituisse, vt si quis laicus in ea qua commoratur ciuitate, tres Dominicas, id est, per tres septimanas non celebrasset conuentum, communionem priuaretur. Si ergo hæc circa laicos constituta sunt; tanto magis nec licet, nec decet vt Episcopus, si nullam tam grauem habet necessitatem, nec tam difficilem rationem, tamdiu desit ab Ecclesia, ne populum contristet. Vniuersi dixerunt placere sibi.

X V.

Osius Episcopus dixit: Quia nihil prætermitti oportet; sunt quidam fratres & coepiscopi nostri, qui non in ea ciuitate * possident, in qua Episcopi videntur esse constituti, vel certe paucam rem ibi, alibi autem idonea prædia habere noscuntur, vel affectiones proximorum, quibus indulgeant: hætenus autem eis permitti oportet, vt accedant ad possessiones suas, & disponant vel ordinent fructum laboris sui; vt post tres Dominicas, id est, post tres

* refi-
dent.

E iij

septimanas, si morari necesse est, in suis potius fundis morentur. Et si est proxima ciuitas, in qua presbyter est, ne sine Ecclesia facere videatur diem Dominicum, illuc accedat: vt nec res eius domesticæ per absentiam eius detrimentum sustineant, & non frequenter veniendo ad aliam ciuitatem, in qua est Episcopus, suspensionem iactantiæ & ambitionis incurrat. Vniuersi dixerunt placere sibi.

XVI.

Osus Episcopus dixit: Si hoc quoque omnibus placet, vt siue diaconus, siue presbyter, siue quis clericorum ab Episcopo suo communionem fuerit priuatus, & ad alterum perrexerit Episcopum; & scierit ille, ad quem confugerit, eum ab Episcopo suo fuisse abiectum: non oportet vt ei communionem indulgeat. Quod si fecerit, sciat se conuocatis Episcopis causas esse dicturum. Vniuersi dixerunt: Hoc statutum & pacem seruabit, & concordiam custodiet.

XVII.

Osus Episcopus dixit: Quod me adhuc mouet, reticere non debeo. Si Episcopus quis forte iracundus (quod esse non debet) citò aut aspere commoueatur aduersus presbyterum, aut diaconum suum, & exterminare eum de Ecclesia voluerit; prouidendum est, ne innocens damnetur, aut perdat communionem. Et ideo habeat potestatem qui deiectus est, vt finitimos Episcopos interpellet, & causa eius audiatur, & diligentius tractetur; quia non oportet ei negari audientiam roganti. Et ille Episcopus, qui aut iuste aut iniuste eum deiecit; patienter accipiat, vt negotium discutiatur: vt vel

ANNO
CHRISTI
347.

probetur sententia eius a plurimis, vel emendetur. Tamen priusquam omnia diligenter & fideliter fuerint examinata, eum qui fuerit a communione separatus, nullus alius debet præsumere vt recipiat, & communioni societ. Qui autem conuenerint ad audiendum, si clericorum esse fastigium viderint & superbiam, quia non decet vt Episcopus aut iniuriam aut contumeliam patiatur, austerioribus eos verbis castigent, vt obediant honesta præcipienti Episcopo: quia sicut ille sincerum amorem debet clericis exhibere caritatis, ita quoque vicissim ministri infucata debent Episcopo suo exhibere obsequia.

XVIII.

Ianuarus Episcopus dixit: Illud quoque sanctitas vestra statuat, vt nulli Episcopo liceat alterius ciuitatis hominem ecclesiasticum sollicitare, & in sua diocesi ordinare clericum; quia ex his contentionibus solent nasci discordiæ: & ideo prohibeat omnium sententia, ne quis hoc facere audeat.

XIX.

Osus Episcopus dixit: Et hoc vniuersi constituimus, vt quicumque ex alia parochia voluerit alienum ministrum sine consensu Episcopi ipsius & sine voluntate ordinare, non sit rata ordinatio eius. Quicumque autem hoc vsurpauerit, a fratribus & coepiscopis nostris & admoneri debet, & corrigi.

XX.

Aetius Episcopus dixit: Non ignoratis quanta & qualis sit Thessalonicensium ciuitas. Sæpe enim

ad eam veniunt ex aliis regionibus presbyteri & diaconi, & non sunt contenti vt breui tempore morerentur, & aut resident ibi, aut certe vix post longa spatia ad sua redire coguntur. Vniuersi dixerunt: Ea tempora, quæ constituta sunt circa Episcopos, & erga horum personas, obseruari debent.

X X I.

Osus Episcopus dixit: Suggestente fratre & coepiscopo nostro Olympio, hoc etiam placuit, vt si aliquis vim perpeffus est, & inique pulsatus pro disciplina vel Catholica confessione, vel defensione veritatis, fugiens pericula, innocens & deuotus ad aliam venerit ciuitatem, non prohibeatur immorari, quamdiu aut redire potuerit, aut iniuria eius remedium acceperit. Durum est enim, qui persecutiones patitur non recipi. Etiam & larga beneuolentia, & humanitas ei est exhibenda.

Inter ceteros qui subscripserunt huic Synodo, referuntur sequentes.

Osus ab Hispania, Episcopus ciuitatis Cordubensis.	Maximus a Tuscia, de Luca.
Vincentius de Capua.	Porphyrius a Macedonia, de Philippis.
Calepodius Neapolitanus.	Marcellus a Macedonia, de An-cyra Galatiæ.
Athanasius Episcopus ciuitatis Alexandriae magnæ.	Eutherius * a Procia, de Candos. * ciuit. Prochitz
Ianuarius Episcopus Bencuentanus.	Afclepius a Palæstina, de Gaza.
Anianus ab Hispania, de Castulona.	Moschus a Thessalia, de Thebis.
Florentinus ab Hispaniis, de Emerita.	Bassus a Macedonia, de Diocletianopoli.
Domitianus ab Hispaniis, de Asturica.	Protogenes a Dacia, de Sardica.
Castus ab Hispaniis, de Cæsar Augusta.	Dioscorus, * de Thracia. * Thracia.
Prætextatus ab Hispaniis, de Barcilona.	Hymenæus a Thessalia, * de Phrata. * ciuit. Cyperæ.
	Lucius a Thracia, * de Caniopoli. * Adri-anopoli.
	* Lucius ab Italia, de Verona. * Lucil-lus.
	Euagrius a Macedonia, de Hera-cleanopoli.

Diony-

ANNO CHRISTI 347.
 * Helice.
 * Thebe-
 ceptapo-
 leos.
 * ab A-
 chaia, de
 Blatea.

Dionysius ab Achaia, * de Helide.
 Iulius ab Achaia, * de Thebesse.
 Athenodorus * a Dacia, de Bla-
 cena.
 Diodorus ab Asia, de Tenedo in-
 sula.
 Alexander a Thessalia, de Larissa.
 Actius a Macedonia, de Thessa-
 lonica.
 Vitalis a Dacia ripensi, de Aquis.
 Paregorius a Dardania, de Scu-
 pis.
 * Mara-
 thonensis.
 * a Dacia,
 de Naxo.
 * Parthe-
 nopoli.

Trypho ab Achaia, * de Macarce.
 Gauderius * ab Achaia, de Naifo.
 Ionas a Macedonia, * de Parte-
 copoli.
 Alypius ab Achaia, de Megaris.
 Macedonius a Dardania, de Vl-
 pianis.
 Caluus a Dacia ripensi, de Castro
 Martis.
 Fortunatianus ab Italia, de Aquis-
 leia.
 Proftarcus ab Achaia, de Patris.

Heliodorus ciuitatis Nicopolis.
 Eutherius a Pannoniis.
 Arius a Palaestina.
 * Asterius de Arabia. * Asturius
 Chocras ab Achaia.
 Stercorius ab Apulia, de Canusio.
 Irenaeus ab Achaia, de Secoro.
 Martyrius ab Achaia, de Neapoli.
 Seuerus ab Italia, de Rauenna.
 Ursacius ab Italia, de Brixia.
 Protasius ab Italia, de Mediolano.
 Marcus ab Asia, * de Sciscia. * Ciffa.
 Verissimus a Gallia, de Lugduno.
 Valens a Dacia ripensi, Scytho-
 politanus.
 Palladius a Macedonia, de Dio.
 Gerontius a Macedonia, * de * ciuit. Betti.
 Brebi. al. Berox.
 Alexander ab Achaia, * de Mo- * Maronez.
 reniis.
 Euty chius ab Achaia.
 Tychius ab Asia, de Methonis.
 Zofimus a Macedonia, * de Li- * Lichnidi.
 gnedo.

SYNODI SARDICENSIS

EPISTOLA

AD IVLIVM VRBIS ROMÆ EPISCOPVM.

QVOD semper credidimus, etiam nunc sentimus: ex-
 perientia enim probat & confirmat, quæ quisque
 auditione audiuit. Verum est enim quod beatissimus ma-
 gister gentium Paulus Apostolus de se locutus est: *An
 experimentum quæritis eius qui in me loquitur Christus?* Quam-
 quam utique, quia in ipso Dominus Christus habita-
 uit, dubitari non possit Spiritum sanctum per animam
 eius locutum, & organum corporis personasse. Et tu ita-
 que, dilectissime frater, corpore separatus, mente con-
 cordi ac voluntate adfuiisti: & honesta fuit & necessaria
 excusatio absentiae, ne aut lupi schismatici furtum face-
 rent & raperent per insidias, aut canes hæretici rabido fu-
 rore exciti infani oblatrarent, aut certe serpens diabolus
 blasphemiarum venenum effunderet. Hoc enim opti-

Concil. Tom. 3.

F

mum & valde congruentissimum esse videbitur, si ad caput, id est, ad Petri Apostoli sedem de singulis quibusque prouinciis Domini referant sacerdotes. Quoniam ergo vniuersa quæ gesta sunt, quæ acta, quæ constituta, & chartæ continent, & viuæ voces carissimorum fratrum & compresbyterorum nostrorum Archidami & Philoxeni, & carissimi filii nostri Leonis diaconi, verissime & fideliter exponere poterunt; pene superuacuum videatur, eadem his literis inferere. Patuit apud omnes qui conuenerunt ex partibus Orientis, qui se appellant Episcopos; quamquam sint ex his certi auctores, quorum sacrilegas mentes Ariana hæresis pestifero tinxit veneno; diu tergiversatos propter diffidentiam ad iudicium venire noluisse, tuamque & nostram reprehendere communionem, quæ nullam habebat culpam, quia non solum octoginta Episcopis testantibus de innocentia Athanasii pariter credidimus; sed & conuenti per presbyteros tuos & per epistolam, ad Synodum quæ futura erat in vrbe Roma, venire noluerunt: & satis erat iniquum, illis contemnentibus, tot sacerdotibus testimonium perhibentibus, Marcello & Athanasio denegare societatem. Tria fuerunt quæ tractanda erant. nam & ipsi religiosissimi Imperatores permiserunt, vt de integro vniuersa discussa disputarentur; & ante omnia de sancta fide, & de integritate veritatis, quam violauerunt: secunda de personis, quas dicebant esse deiectas de iniquo iudicio, vt si potuissent probare, iusta fieret confirmatio: tertia vero quæstio, quæ vere quæstio appellanda est, quod graues & acerbas iniurias, intolerabiles etiam & nefarias contumelias ecclesiis fecissent, cum raperent Episcopos, presbyteros, diaconos, & omnes clericos in exilium mitterent, ad deserta loca transfunderent, fame, siti, nuditate, & omni egestate necarent; alios clausos carcere, squalore & putore conficerent, nonnullos ferreis vinculis, ita vt ceruices eis arctissimis circulis strangularentur: denique ex ipsis quidam vinciti, in eadem iniusta defecerunt pœna: quorum ambigi non potest martyrio gloriosam mortem extitisse. adhuc quoque audent quosdam retinere: nec vlla causa fuit criminis, nisi quod repugnarent, & clamarent quod execrarentur Arianam & Eusebii hæresim, & nollent habere cum talibus

ANNO
 CHRISTI
 347.

communione; iis autem qui secum sentire maluerunt, prodesse; & qui ante fuerant deiectioni, non solum recepti sunt, sed etiam ad clericalem dignitatem promoti, & receperunt premium falsitatis. Quid autem de impiis & de imperitis adolescentibus Vrsacio & Valente statutum sit, accipe beatissime frater. Quia manifestum erat hos non cessare adulterinae doctrinae lethalia semina spargere, & quod Valens relicta ecclesia aliam inuadere voluisset eo tempore, quo seditionem commouit, vnus ex fratribus nostris qui fugere non potuit * Viator, obrutus & conculcatus, in eadem Aquileiensium ciuitate die tertia defecit. causam vtique mortis praebuit Valens, qui perturbauit, qui sollicitauit. Sed ea quae beatissimis Augustis significauimus, cum legeritis, facile peruidebitis, nihil nos praetermississe, quantum ratio patiebatur: & ne molesta esset longa narratio, quae fecissent & commisissent, insinuamus. Tua autem excellens prudentia disponere debet, vt per tua scripta, qui in Sicilia, qui in Sardinia, & in Italia sunt fratres nostri, quae acta sunt, & quae definita, cognoscant; & ne ignorantes eorum accipiant literas communicatorias, quos * extra episcopatum iusta sententia declarauit. Perseuerent autem Marcellus, Athanasius, & Aselepius in nostra communione, quia obesse eis non poterat iniquum iudicium, & fuga & tergiuersatio eorum, qui ad iudicium omnium Episcoporum, qui conuenimus, venire noluerunt. Ceterum, sicuti superius commemorauimus, plena relatio fratrum, quos sincera caritas tua misit, vnanimitatem tuam perdocebit. Eorum autem nomina, qui pro facinoribus suis deiectioni sunt, subiicere curauimus, vt sciret eximia grauitas tua, qui essent communione priuati, vt ante praelocuti sumus. Omnes fratres & coepiscopos nostros literis tuis admonere digneris, ne epistolas, id est, literas communicatorias eorum accipiant.

et. iusta
 sententia
 degradauit.

Nomina haereticorum.

Vrsacius a Singiduno, Valens a Mursa, Narcissus a Neronopoli, Stephanus ab Antiochia, Acacius a Caesarea, Menophanes ab Epheso, Georgius a Laodicea.

Et subscripserunt Episcopi qui supra.

Concil. Tom. 3.

F ij

EPISTOLA CONCILII ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΕΝ
Sardicenfis ad Ecclesiam Alexandrinam.Σαρδική συναχθείσης συνόδου,
τῆς ἐκκλησίας Ἀλεξανδρέων.Ex Athan.
apol. 2.
Baron. an.
347. n. 26.

Sacra Synodus per gratiam Dei Sardica congregata, e Roma, Hispaniis, Galliis, Italia, Africa, Sardinia, Pannoniis, Mysiis, Dacia, Norico, Tuscia, Dardania, & secunda Dacia, Macedonia, Thessalia, Achaia, Epiro, Thracia, Rhodope, Palestina, Arabia, Creta, Aegypto, presbyteris & diaconis, & uniuersae Ecclesiae Dei per Alexandrinam parochiam, dilectis fratribus, in Domino salutem.

Ἡ ἁγία σύνοδος ἡ καὶ θεὸς χάριν ἐν ἡμῶν Σαρδικῆ συναχθείσει, ἀπὸ Ρώμης, καὶ Σπανιῶν, Γαλλιῶν, Ἰταλίας, Ἀφρικῆς, Σαρδινίας, Γαυνοιῶν, Μισσιῶν, Δακίας, Νωερίου, Τουσιίας, Δαρδανίας, ἄλλης Δακίας, Μακεδονίας, Θεσσαλίας, Ἀχαΐας, Ἡπείρου, Θράκης, ἔ Ροδόπης, ἔ Γαλασιῶν, καὶ Ἀραβίας, καὶ Κρήτης, ἔ Αἰγύπτου, πρεσβυτέρους, καὶ διακόνους, ἔ πάση τῇ ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ τῆς θεοῦ, τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ παροικουσῆς, ἀγαπητοῖς ἀδελφοῖς, ἐν κυρίῳ χαίρειν.

ETIAM antequam acciperemus literas vestrae religionis, non ignotum id nobis, sed prorsus compertum erat, antesignanos infausti nominis Arianorum multa & grauiā, sed tamen magis in exitium suarum animarum, quam in Ecclesiam molitos esse. Ea enim eorum ars & vafricies fuit, semperque huius pestiferi propositi fuere, vt omnes vbique orthodoxae fidei homines, & Catholicæ Ecclesiae doctrinam a patribus traditam seruantes, exagitent & persequantur. Quorum nonnullos falsis criminibus circumuenerunt, alios extra fines suos relegarunt, alios in ipsis suppliciis absumperunt: certe fratris nostri & coepiscopi Athanasii innocentiam vi & tyrannide circumuenire, & opprimere conati sunt, nulla in eius iudicio neque fedulitate, neque fide, ne-

ΚΑΙ πρὶν μὲν λαβεῖν ἡμᾶς τὰ γράμματα τῆς διαλαθείας ὑμῶν, ἐκ ἠγνοομένου, ἀλλὰ φανερόν ἡμῖν ἐστίν, ὡς ὅτι ὁ τῆς δυσωνύμου τῆς Ἀρειανῶν αἵρέσεως προσάτι πολλὰ καὶ θανά, μᾶλλον ἢ ἐπὶ ὀλέθρου τῆς ἐκκλησίας, ἡ καὶ τῆς ἐκκλησίας ἐμνηχανόσθ. αὐτῶν γὰρ ἐν αὐτῶν ἡ τέχνη καὶ πανουργία, πάντως ἀεὶ τῆς θανατηφόρου γεγόνασι προσέτις, ὅπως πάντας τῶν ὁπουδήποτε τυγχάνοντας τῆς ὀρθῆς δόξης, καὶ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας διδασκαλίαν κατέχοντες, ἢ ἄρα τῆς πατέρον αὐτῶν παρὰ δόξασιν, ἀσυνδάλωσιν ἐλάυνεν ἔ διώκειν. τῶν μὲν γὰρ πλάσις ἐκλήμασιν ὑπέβαλλον, ἄλλους εἰς ὄξο-ερισμὸν ἀπέτελλον, ἄλλους ἐν αὐταῖς πῆς ἡμωρίας κατεπόρου ἀμέλῃ καὶ τῆς ἀδελφῶν καὶ συνεπισκόπου ἡμῶν Ἀθανασίου τῆς καθαρότητος βία ἔ τυραννίδι συλλαβέσθ ἐσυνδάσαν ἔ διὰ τῆς ἔπε ὀπμιελῆς, ἔπε μὲν πῆσεως, ἔθι ὄλους δι-

ANNO
 CHRISTI
 347.

καμα γέγονεν ἡ ἀπὸ κείνων κρίσις. διό-
 τερ ἔδεδε παρρουῶντες οἷς ἐδράμα τούργη-
 σαν, οὐδὲ οἷς ἐδρύλλησθε κατ' αὐτῶν, ἀλλὰ
 (ὁ θεωρουῶντες ὡς οὐ δυνάων) ἀπὸ πύ-
 των ἀποδείξας ἔχον ἀληθεῖς, περιόντες
 εἰς τὴν Σαρδῶν πόλιν, ἐκ ἠδέλησαν εἰς
 τὴν σινώδον πάντων τῶν ἀγίων ἐπισκό-
 πων ἀπαντήσαι. ἐν δὴ τούτου φανερά
 καὶ δικαία κατέστηκεν ἡ κρίσις τῶν ἀδελ-
 φῶν καὶ συνεπισκόπου ἡμῶν Ιουλίου. οὐ
 γὰρ ἀσκεπῆ βεβούλωται, ἀλλὰ (ὁ μετ'
 ἐπιμελείας ὤρεσεν, ὥστε μηδὲ ὅλως
 διαστάσει ἀθανασίου· εἶχε γὰρ ἐπι-
 σκόπων ὁδοδύκων ἀληθεῖς μὲν πλείους·
 εἶχε καὶ τῶν δικαίων, ὅτι διὰ τῶν ἀγα-
 πητῶν ἀδελφῶν ἡμῶν τῶν πρεσβυτέ-
 ρων ἐαυτῶν, (ὁ διὰ ζεαυμάτων μετώ-
 δωσε σὺν ἀπὸ Εὐσεβίου, σὺν ἐκ τῆς
 κρίσεως, ἀλλ' ἐπὶ βία μᾶλλον ἐπερείδο-
 μῶντες. ὅθεν (ὁ πάντας πάντες ἐπι-
 σκοποὶ τὴν κοινωσίαν ἀθανασίου ἐβε-
 βώωσαν διὰ τὴν καθαρότητα αὐτῶν. κα-
 κῆνο ἡμῶν ἢ ἀγάπη σωροῦ τῶν ἐπι-
 εἰς τὴν ἀγίαν σινώδον τὴν ἐν Σαρδι-
 κῇ συναχθεῖσαν ἀρεγῶντες, τότε δὴ κα-
 τὰ πρεσβυτέρων, (ὁ διὰ ζεαυμάτων, (ὁ
 διὰ ἀγαθῶν ἐντολῶν ὑπομνήθη-
 σαν (ὁ πῶς ἐώας, καὶ ἐκλήθησαν ἀπὸ
 ἡμῶν ὡς ἀρεῖναι. ἀλλ' ἐκεῖνοι ὑπὸ τῆς
 συνειδήσεως κατεγινωσισμένοι, ἀπρε-
 πῆσι χρωμένοι παροφάσεις, φυροδι-
 κῆν ἠρξάμεθα ἡξίω γὰρ (ὁ ἀθῶν ὡς
 ὑποβίθων ἀπὸ τῆς ἡμετέρας κοινωσίας
 ἐκβάλλεσθαι, οὐ σωροῦντες ὡς ἀπρε-
 πῆς, μᾶλλον δὲ ἀδύνατον ἡμῶν. καὶ
 πᾶσι ὑπομνήματα ἢ τὰ ἐν τῷ Μαρεώτη
 γυμνάσιον ὑπὸ παμπληθῶν καὶ ὁξωλε-
 σάτων ἰνῶν νεωτέρον, οἷς ἐκ αὐτῶν ἐ-
 πείσθωσαν οὐδὲ (ὁ πῶς ἐκ βαθμῶν τῶν
 κλήρου, συνέστηκε καὶ μονομέρειαν πε-

que iustitia adhibita. Iam ergo
 diffisi suis fabulis, & vanis ru-
 moribus, ac etiam intuentes,
 quam non possent de iis rebus
 vera documenta afferre, cum
 essent in vrbe Sardica, non au-
 si sunt in Concilio sanctorum
 Episcoporum apparere. Qua
 ex re aequitas iudicii fratris &
 coepiscopi nostri Iulii liquidif-
 sime apparuit, qui non teme-
 rario consilio, sed cum matura
 deliberatione sententiam tulit;
 adeo ut nihil relinquatur
 dubii de communionem fratris
 nostri Athanasii adducentis oc-
 toginta Episcopos veros tes-
 tes pro se in iudicium, atque eo
 potiore iure nitentis, quod per
 dilectos fratres nostros presby-
 teros suos, & per literas, Eufe-
 bianos non iure, sed vi fretos
 conuenerit. Quapropter om-
 nes vndiq; Episcopi eius com-
 munionem ob innocentiam ip-
 sius confirmarunt. Illud quo-
 que vestra caritas conspiciat;
 post Athanasii ad sacram Syno-
 dum Sardicæ congregatam ad-
 uentum, Orientales literis
 mandatisque citatos fuisse, ut
 se iudicio sisterent: verum illos
 sua conscientia prædamnatos,
 inhonestis causificationibus
 tergiversari incepisse, poscen-
 tes interim, ut innocentem
 quasi nocentem a nostra com-
 munionem submoueremus; non
 animaduertentes, quam inde-
 centia, vel potius impossibilia
 postularent: quin & commen-
 taria, actaque Marcotæ, non
 nisi a sceleratis & perditissimis
 quibusdā adolescentibus, qui-
 bus ne vulgarem quidem gra-
 dum clericatus committas, cō-
 stat per absentiam alterius par-

tis confecta esse. Neque enim frater noster Athanasius Episcopus, aut Macarius presbyter, quem accusabant, praesentes adfuerunt: quamquam alioqui illorum inquisitio, seu potius infidiatio, nullo non probro scaturiebat, cum nunc ethnici, nunc catechumeni interrogarentur, non ut quae scirent, dicerent, sed quae ab illis didicerat, mentirentur. Nam & vobis presbyteris curam absentis Episcopi vestri sufficiantibus, & cupientibus interesse quaestioni, & veritatem ostendere, & falsa redarguere, nulla vestri ratio est habita: tantum autem abest ut vos praesentes esse voluerint, ut etiam contumeliose eiecerint. Ex istis porro rebus, quamquam sycophantiam esse clarissime constaret, tamen dum euoluimus acta, deprehendimus ipsum sceleratum Ischyram apparente titulo Episcopi in mercedem calumniae remuneratum, suam sycophantiam suis verbis prodere. Ipse enim Ischyra in monumentis actorum diserte testatus est, se ea ipsa hora, qua Macarium in suam cellam venisse aiebat, xrotum iacuisse; Eusebianis contra scribentibus, cum tum stetit, & oblationes fecisset, cum Macarius superueniret. Quin & illa calumnia, qua postmodum vsi sunt, manifesta apparuit, cum vociferarentur, & misere deplangerent, caedem Athanasium fecisse, & Arsenium Meletianum episcopum eius opera e medio sublatum: quam rem fidei gemitu & falsis lacrymis, ut vera videretur, deplorabant; rogabantque eius, qui viueret, quasi qui extinctus

περὶ ἄλλοις. οὐτε γὰρ ὁ ἀδελφὸς ἡμῶν Ἀθανάσιος ὁ ἐπίσκοπος, οὐτε Μακάριος ὁ πρεσβύτερος ὁ κατηγορούμενος ὑπὸ αὐτῶν, παρὼν καὶ ὁμῶς ἢ ἄντι ἑρώτοις, μάλλον ἢ ὑποβολῆ ἢ γενουμένη, πάσης ἀγωγῆς ἢ μετῆ. πῆ μὲν γὰρ ἐθνικοὶ, πῆ δὲ κατηχούμενοι ἢ ἐρωτῶντο, οὐχ ἵνα ἀπὸ ἴσασιν, εἴπωσιν, ἀλλ' ἵνα ἀπὸ αὐτῶν μεμαθήκασιν, ψεύσων. Ἐ γὰρ καὶ ὑμῶν τῶν πρεσβυτέρων φρονιζόντων ἐπὶ τῆ δόμοις τῆ ὑμετέρου ἐπισκόπου, ἐβουλομένων ἀρῆναι ἐπὶ τῆ ἕξετάσει, καὶ τὴν ἀλήθειαν δεῖξαι, καὶ τὰ ψεῦδη διελεῖν, ἕδεις λόγος γέγονεν. ἐκ ἐπέσει δὲ ὑμῶν ἀρῆναι, ἀλλὰ καὶ μὴ ὑβρεως ἐξέβαλον. καὶ εἰ ἐπὶ τὰ μάλιστα φανερὰ πᾶσι κατέστηκε καὶ ἐκ τούτων ἢ συκοφαντία, ὁμῶς ἀναγνωσκομένων τῶν ὑπομνημάτων, βίρομιν αὐτῶν τὴν παμπόνηρον Ἰσχύραν ἢ ἐπὶ τῆ συκοφαντίας μετὸν παρ' αὐτῶν λαβόντα, τὸ δοκοῦν ὄνομα τῆ ἐπισκοπῆς, διελεῖν ἔχοντα ἐαυτῶν τὴν συκοφαντίαν. αὐτὸς γὰρ ὁ Ἰσχύρας ἐν αὐτοῖς τοῖς ὑπομνήμασι διελάλησε κατ' ἐκείνῳ τῷ ὄραν, ἐν ᾧ Μακάριον ἠγγελλέναι εἰς τὸ κελλίον αὐτῶν διεβαιοῦτο, νοσοῦντα τότε κατακειδῶν ἐν αὐτῶν καὶ τῶν παρ' Εὐσέβιον γραψαί τὸν πολυσησάντων, ἵσταναι τότε τὸν Ἰσχύραν, καὶ προσφέρειν, ὅτι Μακάριον ἐπέσει. καὶ καί τῃ πᾶσι φανερὰ κατέστηκεν ἡ συκοφαντία καὶ διαβολή, ἢ ἠλάσαντο μὲν ταῦτα. ἐφθασαν γὰρ καὶ κατεβόησαν, φόνον δεδρακέναι Ἀθανάσιον, καὶ ὡς Ἀρσένιον ἢ Μελέτιαν ὁ ἐπίσκοπον ἀνηρκέναι ἐφ' ᾧ προσοικητῶν ἐναγμῶν καὶ πεπλασμένοις δάκρυσι ὑπεκρίνοντο, καὶ ἠξίου τὸ ζῶντος ὡς πεθνηκότος

ANNO
CHRISTI
347.

το σωμα αποδοθῆναι· ἀλλ' ἐκ ἀγνώ-
 σα γέρονε τὰ θρίσματά τούτων. ἐ-
 γνωσαν γὰρ πάντες (ὡς) ἀΐθερον,
 καὶ ἐν τοῖς ζώσιν ἔξετάζεσθαι. καὶ ὅτι
 ἐώρων ἑαυτοῖς (ὡς) πρὸς πάντα διχα-
 ρεῖς διελέγησθαι ὅτι τοῖς ψάσμα-
 σι τούτοις· αὐτὸς γὰρ Ζωὴ ὁ Ἀρσένιος
 ἐδείκνυεν ἑαυτὸν μὴ ἀνηρῆσθαι, μήτε
 τεθνηκέναι· ὁμῶς οὐκ ἠούρασαν, ἀλλ'
 ἐτέρας συκοφαντίας πρὸς ταῖς πρε-
 τέραις συκοφαντίας ἐπέζητουν, ἵνα
 πάλιν μηχανησάμενοι διαβάλωσι (ὡς)
 ἀΐθερον. τί οὐκ ἀγαπητοί; ἐκ ἐτα-
 ραχθῆν ὁ ἀδελφὸς ἡμῶν Ἀθανάσιος,
 ἀλλὰ πάλιν πολλὴν ὑπόστασιν ἠέμενος
 πρὸς ἐκαλεῖτο καὶ ὅτι τούτοις αὐτοῖς.
 καὶ ἡμεῖς ἡνυχόμεθα, καὶ πρὸς ἐξοπόμε-
 θα ἐλθεῖν αὐτοῖς εἰς τιμὴν κρείσιν, ἵνα εἴπω
 δύνανται, διελέγξαι. ὡς τῆς πολλῆς
 πλεονεξίας, ὡς τῆς δεινῆς ὑπερηφα-
 νίας· μάλλον δὲ, εἰ δεῖ τὸ δληδὲς εἰ-
 πεῖν, ὡς κακῆς καὶ ὑπερβύθου σπει-
 δήσεως· τὸ γὰρ πᾶσι πεφανέσθαι.
 ὅθεν ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ὑπομιμνή-
 σκομεν καὶ πρὸς ἐξοπόμεθα ὑμᾶς, πρὸς
 πάντων τῶν ὀρθῶν πῖσιν τῆς καθολι-
 κῆς ἐκκλησίας κατέχον. πολλὰ μὲν γὰρ
 καὶ θανά καὶ χαλεπὰ πεπόνθατε· πολ-
 λὰς ἡ ὑβρεῖς καὶ ἀδικίας ὑπέμειναν ἡ
 καθολικὴ ἐκκλησία· ἀλλ' ὁ ὑπομείνας
 εἰς τέλος, ὅσα σωθήσεται. διότι καὶ
 ἐπὶ ποιεῖν πολμήσωσι κατὰ ὑμῶν, ἡ
 θλίψις ἀντὶ χάρας ὑμῖν ἔστω. τὰ γὰρ
 ποιαῦτα παθήματα μέρον· ὅτι μάρ-
 τυρίου, καὶ αἱ ποιαῦται ὑμῶν ὁμολο-
 γία καὶ αἱ βάσανοι ἐκ ἀμωδοῦ τυχεύου-
 σιν· ἀλλ' ὑπολήθεσθε παρὰ τῆς ζωῆς τὰ
 ἔπαθλα. διὸ δὴ μάλιστα ἀγωνίζεσθε
 ἰστιουμοδι vestrae confessiones & tormenta non carebunt mercede,
 cum pramia a Deo recepturi sitis. Quapropter in primis decertate

esset, cadaver exhiberi: sed fig-
 menta eorum non latuerunt.
 notum enim factum est omni-
 bus, hominem incolumē esse,
 & inter viuos recenferi. Verum
 ne sic quidem, cum isti ad om-
 nia faciles, vidissent figmenta
 sua redargui, ipso Arsenio se vi-
 uum, & minime interfectum
 aut mortuum exhibente, quie-
 scere potuerunt; sed nouas sy-
 cophantias veteribus accumu-
 lantes, omnibus machinis id
 agebant, vt hominem calum-
 niis iterum inuoluerent. Quid
 igitur dilecti? Ne sic quidem
 frater noster Athanasius ani-
 mum despondit, sed magna
 cum fiducia eos etiam in hac
 causa ad iudicium prouocauit.
 quod & nobis in voto fuit, ac
 proinde eos hortabamur, vt iu-
 dicio se susterent, & si possent,
 accusationis causam certis do-
 cumentis peragerent. Sed, o
 magnam improbitatem, o gra-
 uem superbiam, vel potius (si
 verum dicendum est) o malam
 & obnoxiam conscientiam. id
 enim ita esse, nulli non clarissi-
 me innotuit. Quocirca, dile-
 ctissimi fratres, commonitos
 vos cupimus, & diligenter ad-
 hortamur, vt præ omnibus fi-
 dem Catholicae Ecclesiae reti-
 neatis. Multa certe & grauiā &
 acerba perpeffi estis, multas vi-
 cissim contumelias & iniurias
 sustinuit Catholica Ecclesia:
 sed qui in finem sustinuerit, sal-
 uus erit. Quapropter si denuo
 ausi sint aliquid facere contra
 vos, tribulatio illa vobis pro
 gaudio sit. Nam istiusmodi pas-
 siones, pars martyrii sunt; &
 & tormenta non carebunt mercede,
 cum pramia a Deo recepturi sitis. Quapropter in primis decertate

Marc. 13.
b. 13.

pro sana fide, & pro innocentia Athanasii vestri Episcopi & comministri nostri. Nam neque nos silentio suppressimus, aut negleximus ea, quæ ad vestram securitatem pertinebant; sed eius rei curam præcipuam habuimus, eaque egimus, quæ dilectionis ratio postulat. Compatimur enim fratribus nostris patientibus, & eorum passionibus, nostras proprias arbitramur, & nostras lacrymas cum vestris commiscuimus. Neque vos soli dumtaxat passi estis, fratres; sed eadem alii complures comministri nostri, cum huc venissent, deplorarunt. Quamobrem preces nostras ad religiosissimos & amantissimos Dei imperatores retulimus, ut illorum humanitas eos qui adhuc grauiter laborant & affliguntur, relaxari iubeat, constituatque ne quis iudicium, qui publica solum curare debent, aut clericos iudicet, aut vlla ratione in posterum sub pretextu ecclesiarum, quippiam contra fratres moliat: sed vnusquisque citra persecutionem, aut vim, aut fraudem (prout optat, & cupit) vitam instituat, & cum quiete & pace catholicam & apostolicam fidem sequatur. Gregorium quidem qui legitime ab hæreticis episcopus constitutus est, & in vestra ciuitate ab illis deductus, ab vniuersa sacra Synodo de episcopatu (tamen si reuera nunquam pro Episcopo habitus fuerit) depositum esse, vestram vnanimi- tatem scire volumus. Valete igitur, & recipite vestrum episcopum Athanasium, quem ob id ipsum cù pace dimisimus. Vnde

ὑπὲρ τῶν ὑγιανοῦσιν πίστεως, ἔτι καὶ ἀκα-
ρόπητος τῷ Ἐπισκόπῳ ὑμῶν Ἀθανά-
σιου τῷ συλλετουργῷ ἡμῶν. καὶ ἵψ
οὐδὲ ἡμεῖς περισσώπησαμεν, οὐδὲ ἡ-
μελήσαμεν τῆς ὑμῶν ἀμεριμνίας χά-
ριν. ἀλλ' ἐφρονήσαμεν καὶ πεποιήκα-
μεν, ἀπὸ τοῦ τῆς ἀγάπης λόγου ἀπαυτεῖ.
συμπάροισιν γὰρ τοῖς πάροισιν ἀδελ-
φοῖς ἡμῶν, ἔτι τῶν ἐκείνων παθημάτων
ἴδια ἠγρούμεθα, καὶ τοῖς δάκρυσιν ὑμῶν
τὰ ἡμέτερα δάκρυα συνεμίξαμεν.
οὐχ ἡμεῖς ὅ μόνον πεπόνθατε ἀδελ-
φοί, ἀλλὰ ἔτι πολλοὶ ἄλλοι συλλετουργ-
οὶ ἡμῶν * ταῦτα ἐλθόντες ἀποδύ-
ραμεν. διότι ἀνωλεκαμεν, καὶ ἠξιώ-
σαμεν τοῖς ὁμοσεβάταις καὶ ποφι-
λεστάτοις βασιλέας, ὅπως ἡ Φιλο-
δοξία αὐτῶν καὶ τοῖς ἐν καίμωντας
ἐν περὶ ἡμῶν ἀνεπίστα καλύσει, καὶ
περὶ ἡμῶν ἀνεπίστα καλύσει, οἷς
περὶ ἡμῶν τῶν δημοσίων μέλῶν περ-
σῆκε, μήτε κείνῳ κληρικοῖς, μήτε
ὅλως τῶν λοιπῶν περὶ ἡμῶν τῶν ἐκκλη-
σιῶν ἔπιχειρῆν τι καὶ τῶν ἀδελφῶν
ἀλλ' ἵνα ἕκαστος χωρὶς ἑνὸς διω-
γμοῦ, χωρὶς ἑνὸς βίας καὶ πλεο-
νεξίας, ὡς εὐχεται καὶ βούλεται, ἦ,
ἔτι μετ' ἡσυχίας ἐν εἰρήνῃ τῶν καδο-
λικῶν ἔτι δόξολογικῶν πῶς μετέρχη-
ται. Γρηγόριος μὲν τοῖς ὁμοσεβάταις
ὑπὸ τῶν ἀρετικῶν λεγόμενος κατα-
τίθει, ἔτι εἰς τῶν ὑμῶν πόλιν παρ'
αὐτῶν δόξαλαίς, καὶ τῶν ἵψ γινωσκέ-
τω ὑμῶν ἡ ὁμοφυλία, ὅτι κείνῳ τῶ
μαλιστα οὐδέ πώποτε, οὐδέ ὡς Ἐπισκο-
πος ὅλως γινώσκω ἐνομίσα. χαίρε-
τε τοῖνυν δόξαλαίς ἀνόντες ἐκείνων τῶ
Ἐπισκοπῶν Ἀθανασίῳ. διὰ τῶν γὰρ ἔτι
μετ' εἰρήνης αὐτῶν ἀπελύσαμεν. ὅθεν
καὶ

* ἢ. ταῦτα

peccauerunt, ex iis quæ subiecta sunt, cognoscetis: quæ ideo ad vos misimus, vt vestra in Deū pia religio suffragetur sententiis a nobis latis, simulque intelligat, ecclesiam catholicam nequaquam dissimulanter cum iis agere, qui ipsam offendunt.

EPISTOLA CONCILII SARDICENSIS ad omnes episcopos.

Sancta Synodus per gratiam Dei Sardica congregata, ecclesie catholice episcopis & comministris, dilectissimis fratribus nostris in Domino salutem.

Ex Athan. apolog. 2. Alia huius epistolæ versio, ac fortasse ipsius synodi autographa, extat in fragmentis Hilarii. alia in hist. trip. lib. 4. c. 24.

SÆPE multumque in seruos Dei reſtæ fidei cultores, audaciam suam exercuerunt Ariomanitæ. dum enim spuriam doctrinam subiiciunt, toti in hoc sunt, vt orthodoxos eiiciant: tanta autem viam contra fidem surrexerunt, vt id ne pietatem quidem religiosorum imperatorum latuerit. Quapropter cooperante Dei gratia, ipsi quoque religiosissimi principes nos ex diuersis prouinciis & ciuitatibus in vnum conuocarunt, cupientes, vt sancta Synodus in Sardorum ciuitatem conueniret, quo omnis controuersia præcideretur, & cieceto quidquid prauæ fidei esset, sola in Christum pietas ab omnibus retineretur. Venerunt quoque ex oriente episcopi, ad id & ipsi instigati a religiosissimis imperatoribus, & potissimum ob ea, quæ subinde iactauerunt de dilectis fratribus nostris & comministris, Athanasio episcopo Alexandriae, & Marcello

σιών, γνώσατε ἐν τῷ ἱσσοπταλιδίων ἀπεσίλα μὲν ἡμῖν, ἵνα καὶ ἡ ὑμετέρα θεοσέβεια σύμῃ φθῶ τοῖς ἀδελφοῖς ἡμῶν ὁμοδοῖσι γήνηται, ἔγνωσκητε, ὅτι ἡ καθολικὴ ἐκκλησία οὐ ἀπορροῖ τοὺς εἰς αὐτῷ πλημμελοῦστας.

ANNO CHRISTI 347.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΕΝ ΣΑΡΔΙΚῆ ΣΥΝΟΔΟΥ, ΤΟΙΣ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ἘΠΙΣΚΟΠΟΙΣ.

Ἡ ἁγία συνόδος ἡ κατὰ θεοῦ χεῖρ ἐν Σαρδικῆ συναχθεῖσα, τοῖς ἀπανταχοῦ Ἐπισκόποις καὶ συλλειτουργοῖς τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ἀγαπητοῖς ἀδελφοῖς, ἐν κυρίῳ χαίρειν.

ΠΟΛΛΑ μὲν καὶ πολλάκις ἐπόλησαν Ἐριμανῖται κατὰ τῆς δοῦλων τοῦ θεοῦ, τῆς πλὴν πᾶσιν φυλαχθόντων τῶν ὁρθῶν νόδων ἡσσοβάλλοντες διδασκαλίαν, ἑστῶν ὁρθοδόξοις ἐλαυνάν ἐπέροθῆσαν. ποσοδὸν ἡ λοιπὸν κατεπαρέσθη κατὰ τῆς πίστεως, ὡς μηδὲ τῶν βασιλέων τῶν ὁσσεβέστων βασιλέων λαδῶν. ποιγαροῦ τῆς χεῖρος τοῦ θεοῦ σιωεργούσης, καὶ αὐτοῖς ὁσσεβέσται βασιλεῖς σιωήγαρον ἡμᾶς ἐν διαφόρων ἐπαρχιῶν καὶ πόλεων, ἔτι καὶ ἁγίαν ταῦτῶν συνόδον ἐν τῇ Σαρδῶν πόλει γενέσθαι δεδῶκασιν, ἵνα πᾶσα μὲν διχόνοια ἀελαυρεθῇ, πάσης δὲ κακοπιστίας ὄξελαδείσης, ἡ εἰς Χριστὸν ὁσσεβεία μόνη ἀφᾶ πάντων φυλαχθῆται. ἡλδον γὰρ καὶ ὁσσοπτοῖ, ἀπο τῆς ἐώας Ἐπισκοποῖ, ἀεροσπέντες καὶ αὐτοῖς ἀφᾶ τῆς ὁσσεβέστων βασιλέων, μάλιστα δὲ ἀφᾶ ἐσρύλλου πολλάκις ἀφᾶ τῆς ἀγαπητῆς ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, Ἀθανασίου Ἐπισκόπου τῆς Ἀλεξανδρείας, ἔ Μαρκέλλου Ἐπισκόπου

Αποστ. β. Αδελ. * ἡσσο * ἡσσο * ἡσσο * ἡσσο

ANNO
CHRISTI
547.

τῆς Αγκυρογαλατίας ἵσως ἔστι & εἰς ὑ-
μας ἐφθασαν ἀπὸν αἱ διαβολαί, ἵσως
καὶ τὰς ὑμετέρας ἀκοὰς ἐπεχίρησεν πα-
ρασαλεύσαι· ἵνα καὶ μὴ τῆν ἀθώων ἀ-
λέγροισι πισύσῃτε, πλὴν δὲ τῆς μοχθη-
ραῖ ἀπὸν αἰρέσεως ὑπονοοῖσιν ὀπικρύ-
ψωσιν. ἄλλ' ἐκ τῆν πολὺ ταῦτα ποιῆν
συνεχωρήθησαν. ἔστι ἔτι ὁ παρὸν μέ-
νος τῶν ἐκκλησιῶν κύριος, ὁ ὑπὲρ τούτων
καὶ πάντων ἡμῶν θάνατον ὑπομείνας, καὶ
δὲ αὐτῶν πλὴν εἰς οὐρανὸν ἀνοδοῦν πᾶσιν
ἡμῶν δεδωκώς. πάσαι μὲν οὖν γρα-
φῶν τῶν ἐκ Εὐσέβιον Ἰελίω συλλε-
γούργων ἡμῶν, τῶν δὲ Ρωμαίων ἐκκλη-
σίας ὀπισκοπῶν, καὶ τῶν παρὰ τῶν ἡμε-
ρῶν συλλεγούργων ἡμῶν, λέγουσιν δὲ Ἀθα-
νασίου, καὶ Μαρκελλοῦ, καὶ Ἀσκληπᾶ
ἐγραψαν καὶ ἄλλων ἄλλων μερῶν
ὀπισκοποῦν, ἡρπυροῦντες μὲν τῆν κατὰ
ρόπην τῶν συλλεγούργων ἡμῶν Ἀθανα-
σίου, καὶ τῶν παρὰ τῶν ἐκ Εὐσέβιον Ἰου-
λιῶν, μηδὲν ἕτερον ἢ ἡ ψῆφὸν καὶ συκο-
φανήσας ἐπὶ μετὰ καὶ εἰ καὶ τὰ μάλιστα
ἐκ τῶν κληθέντων ἀπὸν περὶ τῶν ἀγα-
πητῶν ἡμῶν καὶ συλλεγούργων Ἰουλίῶν
μη ἀπαντήσασιν, καὶ ἐκ τῶν γραφέντων πα-
ρὰ τῶν αὐτῶν Ἰουλίῶν, φανερὰ τούτων ἢ
συκοφανία πέφηνεν ἡλθον γὰρ αὐτῶν
ἐπὶ ἐπαύροισι οἷς ἐπράξασιν καὶ πεποι-
κασιν καὶ τῶν συλλεγούργων ἡμῶν ὁμῶς
καὶ ὅσων πεποιθήσασιν ἐν ταύτῃ τῇ ἀγία
καὶ μεγάλῃ συνόδῳ, φανεροτέρως πλὴν
ἐαυτῶν συκοβλήσασιν ἀπὸν δόξαν. ἀπαντήσαν-
τες γὰρ εἰς τὴν Σαρδων πόλιν, ἰδόντες ἔδον
ἀδελφοῖς ἡμῶν Ἀθανάσιον, καὶ Μαρ-
κελλον, καὶ Ἀσκληπᾶν, καὶ ἔδον ἄλλοις,
ἐφωβήθησαν εἰς κρίσιν ἐλθεῖν καὶ οὐχ ἀ-
παξ οὐδὲ δὴ πάλιν, ἀλλὰ καὶ πολλάκις
κληθέντες ἐκ ἐπίκουρος ταῖς κλήσεσι καὶ
τοῖς πάντων ἡμῶν συνελεθόντων ὀπισκό-
Concil. Tom. 3.

Ancyrogalatia episcopo; forsi-
tan & ad vos quoque eorum ca-
lumnia penetrarunt, & vestras
aures concutere admoliti sunt,
vt ipsorum de innocentibus ca-
lumniam veram putaretis, &
sub hoc pretextu flagitiosa sua
haereseos suspensionem euitarēt.
Atqui non in longum id iis fa-
cere licuit. est enim qui eccle-
siis praesidet Dominus, qui pro
illis & pro nobis omnibus mor-
tem subiit, & per seipsum om-
nibus nobis ascensum in caelos
donauit. Cum igitur iampridem
literas suas accusatrices de
Athanasio & Marcello & Asele-
pa comministris nostris, Euse-
biani ad Iulium Romanæ eccle-
siae episcopum misissent, alii
quoque ex aliis locis episcopi
ad eundem Iulium literas suas
miserunt, quibus & Athanasii
innocentiam, & Eusebiano-
rum sycophantiam contesta-
bantur: & quamquam id ita ef-
fe ex eo praecipue cognosci po-
tuit, quod accersiti a dilecto no-
stro comministro Iulio, iudicium
non steterunt, & ex ipsius Iulii
litteris manifesta illorum sycoph-
antia apparuit: accessissent
enim, si actorum suorum in
cōministros nostros fiduciam
habuissent: fraudem tamē suam
per ea quae in hac sacratissima
Synodo gessere, longe manife-
stius declararunt. Nam cum ad
Sardorum ciuitatem accessis-
sent, conspectis ibi Athanasio,
Marcello, Aselepa, aliisque
nonnullis, veriti sunt in iudi-
cium prodire: & cum non se-
mel aut bis, sed iterum atque
iterum citati essent, citatio-
nibus non obtemperauerunt;
tametsi omnes episcopi simul
G ij

congregati, & in primis præclara senectute Osius, homo & ob ævi longitudinem, & confessionem suam, & ob tantos suos labores omni reuerentia dignus, expectaremus & hortaremur eos, vt in iudicium prodirent, & ea quæ rumoribus & literis de comministris nostris absentibus iactauerant, præsentibus iustis rationibus comprobarent. Verum illi, vt diximus, quantumcumque citati prodire noluerunt: qua etiam tergiversatione suam sycophantiam manifestissimam reddiderunt, & propemodum ea ipsa recusatione accipiendi iudicii, insidias suas conspirationesque quasi clamoribus confessi sunt. Qui enim dictis suis confidunt, ii non verentur ea in præsentia defendere: postquam autem se iudicio non stiterunt, arbitramur neminem ignorare, etiam si denuo malitiose agere velint, nihil eos habere aduersus comministros nostros quod probent, cum eos absentes criminentur, & præsentibus refugiant. Fugerunt autem non eo solum, quod sycophantiam suam agnoscerent, sed quod præsto viderent, qui ipsos de variis criminibus inceperant, qui vincula & ferrum promebant, & homines ab exilio reuersos. Cognati autem eorum, qui adhuc exulant, ibi quoque comministri præsentibus eorum oculis apparebant, vnaque cum eis amici eorum, quos ipsi trucidauerant: & quod maximum est, aderant episcopi, quorum alii ferrum & catenas sibi ab ipsis inditas proferebant: alii mortes, eorum calumniis tentatas testificabantur. Eo enim furoris processerunt, vt etiam episcopos interficere conarentur;

πων, καὶ μάλιστα τῶ βίγηροτάτου Οσίου, τῶ καὶ διὰ τὸ χροῖον, καὶ τὴν ὁμολογίαν, καὶ διὰ τὸ ποσόντων καμάτων ὑπομεινδρῆσαι, πάσης αἰδοῦς ἀξίου τυχερόντος, ἀαμρόντων καὶ πρεσβεπομένων αὐτῶν εἰσελθῆν εἰς τὴν κρίσιν, ἢ ἀπὸ ἀπόντων τῶ συλλετουργῶν ἡμῶν ἐξυλλησαν ἐξ ἑραψαν κατ' αὐτῶν, ταῦτα παρόντες ἐλέγξαν διωκτῶσιν. ἄλλ' ἐκ ἡλθον κληθέντες, καὶ ἀπὸ πρεσβεπομένη, δεικνύοντες καὶ ἐκ τούτων τῶ συκοφαντῶν ἐαυτῶν, καὶ μονοουχί τὴν ἑπιβουλήν καὶ συκοφάνειαν, ἡ πεποιήκασιν, βουώντες διὰ τῆς φραγῆσεως. ὁ γὰρ παρρωῶτες οἱ λέγοντες, τούτοις καὶ εἰς πρεσβεπομένη συστῆναι διώκταται. ὁ δὲ ἐκ ἀπλήσεως, νομίζοντες λοιπὸν μηδὲνα ἀγνοεῖν, καὶ ἐκείνοι πάλιν κακουργεῖν ἐπέλωσιν, ὅτι μηδὲν ἔχοντες κατ' ἡμῶν συλλετουργῶν ἡμῶν ἐλέγξαν, τούτοις μὲν διαβάλλοισιν δόντας, παρόντας δὲ φθύροισιν ἐφυγον ἡ ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, οὐ μόνον διὰ τῶ τούτων συκοφαντῶν, ἀλλ' ὅτι καὶ αὐτῶν ἐπιδιαφόροις ἐκκαλουῦντας αὐτοῖς ἐδεώρου ἀπαντήσαντας δεσμεῖ γὰρ ἡ καὶ σίδηρα πρεσβεπομένη, ἀπὸ ἑξοριστίας ἐπαυελθόντες ἀνθεοποῖ καὶ φρατῶν ἐπικατεργόμενων εἰς ἑξοριστίαν ἐλθόντες ἦσαν συλλετουργοὶ συζητοῦντες, καὶ φίλοι δὲ τῶ αὐτῶν ἀποθανόντων πρεσβεπομένων καὶ τῶ μέγιστον, ἐπίσκοποι παρῆσαν, ὧν ὁ μὲν τὰ σίδηρα καὶ τὰς ἀλύσεις πρεσβεπομένη, ἀπὸ αὐτῶν ἐφόρεσαν. ὁ δὲ ἐκ τῆς διαβολῆς αὐτῶν ἀνάστων ἐμὲ πύροντες, εἰς τσοδὸ γὰρ ἐφθαλα δόξα νοίας, ὡς καὶ ἐπισημῶσι ἐπιχειρεῖν ἀνε-

ANNO
CHRISTI
547.

λεῖν καὶ ἀνείλον αὐτὸν εἰ μὴ ἔξέφυγον τὰς
 χεῖρας αὐτῶν. ἀπέθανεν οὖν ὁ συλλέ-
 γουργὸς ἡμῶν, ὁ μακαρέτιος Θεόδωλος,
 φεύγων αὐτῶν τὴ διαβολικῶς ἐκεκένωτο
 γὰρ ἐκ διαβολῆς αὐτὸν ἀποθανεῖν. ἄλλοι
 ὅ πληγαὶ ξιφῶν ἐπεδείκνυτο, ἄλλοι ὅ
 λυμὸν ὑπομεμνηκέναι παρ' αὐτῶν ἀ-
 ποδύροντο. καὶ ταῦτα οὐχ ὅτι τυρόντες
 ἐμὴ τύρωμα ἀνθρώποι, ἀλλ' ἐκκλησίαι
 ὅλαι ἦσαν, ὑπὲρ ὧν ὁ ἀπαντήσαντες καὶ
 προσβύοντες ἐδίδασκον, στρατιώτας
 ξιφῆρας, ὄχλους μὲν ῥοπαλῶν, δικα-
 σῶν ἀπίστων, πλάστων γραμματέων ὑ-
 ποβολῆς. ἀνεγνωσθη γὰρ γραμμάτια τῶν
 πατρῶν Θεογνίου, πλάσιοι μὲν καὶ τὸ συλ-
 λέγουργῶν ἡμῶν Ἀθανασίου καὶ Μαρ-
 κέλλου καὶ Ἀσκληπιάδου, ἵνα καὶ βασιλέας
 καὶ αὐτῶν κινήσωσι. καὶ ταῦτα ἠλεγξάν
 ὁ γρηγόριοι πότε διάκονοι Θεογνίου.
 παρὲς τούτοις, παρ' ἑνῶν γυμνάσιος, ἐμ-
 περησιμὸς ἐκκλησιῶν, Φυλακῆ καὶ τῶν
 λέγουργῶν. καὶ ταῦτα πάντα δὲ οὐδὲν
 ἕτερον, ἢ διὰ τὸ δυσάνυμον ἄρεσιν τῶν ἀ-
 ρεομανιῶν. οἱ γὰρ παρ' αὐτοῦ μὲν τὸ παρὲς
 τέρας κοινωνίαν, ἀπ' αὐτῶν ἔρχον πύρα-
 ρος τέτων. ταῦτα τῶν οὐρανοῦ, εἰς
 ἐνὸν ἔρχον τὰ τὸ παρὰ αἰρέσεως. ἡ ζωον-
 το μὲν γὰρ ὁμολογῶν, ἀδεδράκασι διὰ τὸ
 τὸ μὴ διώκεσθαι λοιπὸν ἐπὶ ταῦτα κρύπτει-
 ας, ἀπλήρωτος εἰς τὴν Σαρδῶν πόλιν, ἵνα
 διὰ τὸ ἀφίξεως, ὑπόνοιαν, ὡς μὴ πλημ-
 μελήσαντες, δόξωσιν ἀποφείρεσθαι. ἰ-
 δόντες δὲ τὸν παρ' αὐτῶν συνοφαντη-
 δέντας, καὶ τὸν παρ' αὐτῶν παρόντας, τοὺς
 κατηγοροῦσι, τὸν ἐλέγχοντες παρ' ὁφθαλ-
 μῶν ἔρχοντες, ἐλθεῖν ἐκ ἐβούλοντο κλη-
 θέντες καὶ τῶν συλλέγουργῶν ἡμῶν

& interfecissent, nisi eorum
 manus effugissent. Certe com-
 minister noster beatus Theo-
 dulus per calumniam eorum
 iussus est interfici, cum fuga ca-
 lumniam deuitaret: alii ictus
 gladiatorum ostentabant; alii fa-
 mem toleratam conquereban-
 tur: neque harum rerum vulga-
 res homines, sed integræ eccle-
 siæ testes erant, quarum nomi-
 ne legati, qui huc venerant, de
 militum gladiis, turbarum fu-
 stibus, iudicum minis, adulte-
 rinis & subornatis falsis literis,
 certa documenta afferebant.
 Lectæ enim sunt literæ, quas
 Theognius in fraudem Atha-
 nassii, Marcelli, & Asclepæ fin-
 xerat, ut etiam imperatores in
 hos viros concitaret: & hoc ita
 esse, ut qui Theognii per id tem-
 poris diaconi fuere, common-
 strarunt: ut interim omittamus
 virginum denudationes, eccle-
 siarum incendia, carceres eor-
 um qui in sacris ministri erant:
 quæ scelera nulla alia de causa,
 quam ob infaustram abominan-
 damque Arianorum hæresim cõ-
 missa sunt. Hæc enim mala co-
 acti sunt experiri, qui eorum
 communionem reculabant. His
 igitur conspectis, in angustum
 cogebantur eorum consilia,
 cum facta sua perpuderet con-
 fiteri. Cum vero non possent
 hæc amplius occultare, vene-
 runt in Sardorum ciuitatem,
 ut viderentur aduentu suo exi-
 stimationem, quasi non pec-
 casset, excitare. Ceterum cum
 eos conspicerent, quos vel ca-
 lumniis, vel calamitatibus affli-
 xerant, & accusatores in oculis hærent,
 & sub conspectu essent re-
 rum quæ obicerentur documenta,
 noluerunt ad citationem in iudicio
 comparere, quâuis magna fiducia &
 libertate a comministris nostris

Athanasio, Marcello, & A-
sclepa inceslerentur, querelas
suas proponentibus, ac prouocantibus, cum denuntiarent se
paratos esse non solum calumnias eorum refellere, sed ostendere quoque quæ contra ipsas ecclesias publice deliquissent. Igitur tanto metu propter conscientiam correpti sunt, vt se fugæ mandarint, & fugiendo calumnias suas patefecerint, & quæ peccauerant, fuga illa confessi sint. Et quamquam eorum prauitas & calumpnia non modo ex superioribus, sed ex istis quoque innotescit; tamen ne etiam ex fuga noui alicuius sceleris occasionem comparare possent, decretum fuit, vt secundum veritatis * rationem illorum fictæ fabulæ examinarentur. Cum ergo in hoc essemus, deprehendimus ex actis quoque eos meros sycophantas esse, & nihil aliud quam insidias nostris coepiscopis struxisse. Arsenius enim, quem necatum aiebant ab Athanasio, viuit etiam nunc, & inter viuos spectatur: ex quo cetera quæ illi de aliis diuulgauerant, vana esse apparent. De poculo autem a Macario presbytero Athanasii, vti ipsi aiebant, confrecto, illi qui Alexandria & Marcota, locisque contiguus huc venere, testantur nihil horum factum esse; & episcoporum Ægyptiorum literis ad comministrum nostrum Iulium abunde confirmatum est, ne suspicionem quidem ibi eius rei fuisset. Porro monumenta actorum, quæ aduersus eum se habere aiunt, satis constat, altera parte inaudita,

Αθανασίῳ καὶ Μαρκελλῶ καὶ Ἀσκληπιῶ, πολλῇ τῇ παρρησίᾳ χρωσμένων, ὁποδουρομένων & ἑπικαιμένων καὶ παρεκαλουμένων αὐτῶν, καὶ ἐπαγγελομένων μὴ μόνον ἐλέγχῃν τὸ συκοφαντικόν, ἀλλὰ καὶ δεικνύειν ὅσα καὶ τῶν ἐκκλησιῶν αὐτῶν * κοινώησεν. Ὁ τοσούτω φόβῳ τῶν σωφρότους καπελάσθησαν, ὡς φέρονται αὐτῶν, καὶ διὰ τῆς φυγῆς τὸ συκοφαντικὸν αὐτῶν ἐλέγξαι, καὶ ἀπὸ ἐπιημιμέλησαν, διὰ τὸ δρασμὸν ὁμοιοῦσαι. εἰ καὶ τὰ μάστιγα τῶν οὐ μόνον ἐκ τῶν πρεσβυτέρων, ἀλλὰ καὶ ἐκ τούτων αὐτῶν ἢ κακοπραπίᾳ δεικνύται καὶ συκοφαντικῶς ὅμως ἵνα μηδὲ ἐκ τῆς φυγῆς πρὸς φασίν ἵνα ἐτέρας κακοουρίας ποιεῖσθαι διωθῶσιν, ἔσκεν ἡμῶν καὶ τῶν ἀληθείας λόγον τὰ παρ' ἐκείνων δραματουργηθέντα ἔξετάσαι. καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἑριστῶν αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν πρεσβυτέρων συκοφαντικῶν, & μηδὲν ἑτέρῳ ἢ ἐπιβουλιῶν καὶ τῶν συλλεπτουργῶν ἡμῶν πεποιτικῶν. ὃν γὰρ ἔλεγον πρὸς Ἀθανασίου πεφορεῖσθαι Ἀρσένιον, οὗτος ζῆ, καὶ ἐν τοῖς ζώσιν ἔξετάζεται. ὁποδὲ τούτου καὶ τὰ πρὸς τῶν ἄλλων ἐρυλληθέντα πρὸς αὐτῶν φαίνεται πλάσμα. ὅτι δὲ ἐπὶ ποταμοῦ ἐδρύλλου, ὡς κλαδέντος παρὰ Μακαρίου τῶν πρεσβυτέρου Ἀθανασίου, ἐμδρτύρησαν μὲν τὸ παραγωγόμενοι ὁποδὲ τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ Μαριώπου, καὶ τῶν λοιπῶν τόπων, ὅτι μηδὲν τούτων πέπρακται καὶ τῶν ἐπισκοπῶν ἢ γραφοντες, ὁποδὲ τῆς Αἰγύπτου, πρὸς Ἰούλιον τὸ συλλεπτουργῶν ἡμῶν, ἵκανῶς διεβεβαίουτο, μηδὲ ὑπονοίαν ὅπως ποιῶντων ἐκεῖ γενησῶν. ἄλλως τε ἂν λέγοισιν ὑπομνήματα ἔχον κατ' αὐτῶν, καὶ μονομέρῃαν

* sermone

* ἱ. δέκιν-
σα.

* ἑσθίμα-
ται,

ANNO
 CHRISTI
 347.
 * Causa

* σωζήθηκα γαργηῆσαι. καὶ ὁμῶς ἐν αὐτοῖς ὑπομνήμασι πούτοις, ἔθνη καὶ κατηχούμενοι ἡρωτῶντο. ὅτι ὡς εἰς κατηχούμενος ἐρωτώμενος ἔφασκεν ἐνδὸν εἶναι, ὅτι Μακάριος ἐπέστη τῷ τόπῳ. ἔπειτα ἐρωτώμενος ἔλεγε, ὅτι Ἰσχυροῦ μόνον παρ' αὐτῶν Ἰσχυρα, νοσοῦντα τότε κατὰ κείδαι ἐν κελλίῳ ὡς δότο τούτου φαίνεσθαι, μηδὲ γαργηῆσαι ἢ ἢ μυστηρίων, διὰ τὸ εἶναι κατηχούμενους ἐνδὸν εἶναι, καὶ Ἰσχυρα μὴ παρῆναι, ἀλλὰ νοσοῦντα κατὰ κείδαι. ἔτι καὶ αὐτὸς ὁ παμπόνητος Ἰσχυρα ψυχομαχίῳ Ἰπποκρίτου εἰρηκέναι, κενωκέναι ἢ Ἀθανασίον Ἰνα ἢ Δείων βιβλίον, ἔτι διηλέγησθαι, ὡς μολογήσει κατ' ἐκείνο καμροδ νοσῆν, ὅτι Μακάριος παρῆναι, καὶ κατὰ κείδαι ὡς καὶ ἐκ τούτου συκοφαντίῳ αὐτὸν εἶναι ἄμελῆ τῆς συκοφαντίας ταύτης μισθὸν αὐτῷ τῷ Ἰσχυρα δεδωκάσιν, Ἰπποκρίτου ὄνομα, τῷ μηδὲ πρεσβυτέρῳ πιχαρόντι. ἀπαντήσαντες γὰρ δύο πρεσβύτεροι σωζόμενοι ποτὲ γαργηῆσαι, ὑστερον δὲ ὑπὸ Ἐμακαρίου Ἀλεξάνδρου τῷ γαργηῆσαι Ἰπποκρίτου Ἀλεξάνδρου δεχθέντες, καὶ νῦν σωζόμενοι ὄντες, ἐμὲ πύρηνται μηδὲ ποτὲ τῶν πρεσβυτέρων Μελετίου γαργηῆσαι, μηδὲ ὅλως ἐξηκέναι Μελέτιον εἰς τὴν Μαρεώτιον ἐκκλησίαν, ἢ λατρυρῶν. καὶ ὁμῶς ἢ μηδὲ πρεσβύτερο πιχαρόντα, νῦν ὡς Ἰπποκρίτου ἦσαν, ἵνα τῷ ὀνόματι τούτῳ δόξωσι τῆς συκοφαντίας καταπλήθειν εἶναι ἀκούοντας. ἀνεγνώθη δὲ καὶ τὸ σύγγραμμα τῶν συλλεπτῶν Μαρκέλλου, ἔτι ἔβρεθη ἢ ἔβρεθη Εὐσέβιον ἢ κακοπεχία. ἀλλὰ ὡς ζήτησιν ὁ Μαρκέλλος εἶρηκε, ταῦτα ἡμεῖς nostri in sacris Marcelli, & deprehensa est Eusebii dolosa ars. Quae enim Marcellus per modum quærentis protulerat, ea tam-

confecta fuisse: & tamen in istis ipsis monumentis ethnici & catechumeni pro testimonio interrogati fuere: ex quibus vnus catechumenus dicebat, intus fuisse se, cum Macarius illuc venit; & alter dicebat, cum ex eo quæreretur, Ischyram ab ipsis toties iactitatum, ægrotum per id temporis in cellula decubuisse: vt ex eo appareat, nihil omnino mysteriorum actum fuisse, eo quod catechumeni intus essent, & Ischyras non adesset, sed ægrotus decumberet. Quin & ipse sceleratissimus Ischyras, qui mentitus erat Athanasium nescio quem sacrorum librorum combussisse, & de eo crimine conuictum esse, postmodum confessus est se per id tempus ægrotasse & decubuisse, cum Macarius superueniret; vt vel inde facile colligas eum sycophantam esse: certe huius sycophantiae gratia, ei qui ne presbyter quidem erat, titulum episcopi indulgere. Duo enim quondam Meletii presbyteri, postea a beatæ memoriæ Alexandro episcopo Alexandriæ recepti, iidemque nunc Athanasii presbyteri, cum aduenissent, testimonia deposuere, nunquam Ischyram Meletii presbyterum fuisse; imo ne habuisse quidem Meletium Mareotæ vllam ecclesiam, aut ministrum in sacris. Nihilominus tamen eum, qui presbyter non erat, vt episcopum in testem produderunt; vt magnificentia nominis per sycophantiam auditores percellerent. Recitata quoque sunt scripta collegæ nostri in sacris Marcelli, & deprehensa est Eusebii dolosa ars. Quae enim Marcellus per modum quærentis protulerat, ea tam-

quam ita esse profiteretur, calumniati sunt. Recitata propterea sunt in illis, quæ antecederent & subsequerentur in illis quæstionibus; & inuenta est bona & recta fides istius viri. Non enim ex sancta Maria (vt ipsi asseuerabant) Verbo Dei initium attribuit, neque finem eius regno constituit, sed regnū eius initio & sine carere scriptis prodidit. Asclepas quoque comminister noster in sacris, prolatis actorum monumentis Antiochiæ confectis, docuit, cum ibi simul & accusatores, & ipse Eusebius Cæsariensis adestet, iudiciis episcoporum qui huic causæ præfidebant, se innocentem pronuntiatum esse. Non igitur sine causa est, dilectissimi fratres, quod sæpius citati non obtemperarint, sed fugere maluerint, & conscientia ad fugam propulsi, crimen suæ sycophantiæ confirmauerint, & causam dederint, vt quæ eorum accusatores præsentis obicerent & demonstrarēt, pro veris haberentur. Quoniam igitur præter hæc omnia, depositos olim & eiectos ob Arianam hæresim non solum receperunt, sed ad maiores gradus euexerunt, ex diaconis presbyteros, ex presbyteris episcopos facientes, non in alium vsum, quam vt impietatem disseminarent, latiusque diffunderent, & piam fidem corrumpèrent. Quo in negotio post Eusebium facile principes sunt, Theodorus ab Heraclea, Narcissus a Neroniade Ciliciæ, Stephanus ab Antiochia, Georgius a Laodicea, Acacius a Cæsarea Palestinae, Menophantes ex Epheso, quæ est Asia, Vrsacius a Singidono

ὡς ὁμολογούμενα διαβεβλήκασιν. ἀνεγνώσθη γὰρ τὰ ἐξῆς, καὶ τὰ πρὸ αὐτῶν ἡζητημάτων, καὶ ὁρθὴ ἡ πίστις τῶ ἀνδρὸς ὠρέθη. οὐτε γὰρ δὸτὸ πῆς ἀγίας Μαρίας, ὡς αὐτοὶ διεβεβαίωσαν, ἀρχὴν ἐδέδου τῶ τῆ θεοδότη, οὐτε τέλος ἔχον τὴν βασιλείαν αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν βασιλείαν ἀπαρξῶν καὶ ἀπελθῶν εἶναι τὴν τῆτου ἔρασμα. καὶ Ἀσκληπιάδης δὲ ὁ συλλειτουργὸς προσέειπεν ὑπομνήματα γρόμματα ἐν Ἀντιοχείᾳ, πρὸντων ἡμῶν κατηγόρων, καὶ Εὐσεβίου τῆ δὸτὸ Καισαρείας, καὶ ἐν ἡμῶν δὸτὸ Φάσεων ἡμῶν δικαστῶν ἐπιποκόπων ἐδίδεν ἑαυτὸν ἀδῶν εἶναι. εἰκότως οὖν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, καλούμενοι πολλὰς οὐχ ὑποκούσαν, εἰκότως ἐφυγον ὑπὸ ἡμῶν τῶ σιωπῶντες ἐλαυνόμενοι, φυγῆ τὰς συκοφαντίας ἑαυτῶν ἐβεβαίωσαν, καὶ προσέειπεν κατ' αὐτῶν πεποιήκασιν, ἀ παρόντες ὁ κατηγορούμενος ἔλεγον καὶ ἐπεδείκνυον. ἐπεὶ τῶν τῶ πρὸς τῶν τῶ πᾶσι, καὶ τῶν πάλαι καταμεθέντας καὶ ἐκβληθέντας διὰ τὴν Ἀρείου αἵρεσιν, οὐ μόνον ἐδέξαμεν, ἀλλὰ καὶ εἰς μείζονα βαθμὸν προσήγαγον, διακόνους μὲν εἰς πρεσβυτέριον, δὸτὸ ἡ πρεσβυτέριον εἰς ἐπιποκόποις, δι' οὐδὲν ἔπερον, ἢ ἵνα τ' ἀσέβητον διασπείραι καὶ πλάιτωμα διωκῶσι, καὶ τ' ἀσέβη διαφθείρωσι πῆσιν. εἰσὶ ἡ τῶ τῶν, μὲν τῶν πρὸ Εὐσεβίου, νῦν ἔξαρχοι, Θεόδωρος ὁ δὸτὸ Ηρακλείας, Νάρκισσος ὁ δὸτὸ Νερονιάδος τ' Κιλικίας, Στέφανος ὁ δὸτὸ Ἀντιοχείας, Γεώργιος ὁ δὸτὸ Λαοδικείας, Ἀκάκιος ὁ ἀπὸ Καισαρείας τ' Παλαιστίνης, Μιρόφωτος ὁ δὸτὸ Ἐφέσου τ' Ἀσίας, Οὐρσάκιος

ANNO
 CHRISTI
 347.

καὶ ὁ δὲ Σίγιδνον τῆς Μυσίας,
 Οὐάλης ὁ δὲ Μουρωῶν τῆς Παννον-
 νίας καὶ οἱ οὗτοι ἐπὶ αὐτοῖς ἐλ-
 θόντας ἀπὸ τῆς ἐώας ἐκπέτρεπον οὐτ'
 εἰς τὴν ἀγίαν συνόδον εἰσελθεῖν, οὔτε ὅ-
 λως εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς τοῦ πατρὸς ἀλά-
 λην καὶ ἐργάματα ἢ εἰς τὴν Σαρδικίαν,
 καὶ τοῖς συνόδοις ἐποιούτω παρὸς ἐ-
 αυτοῖς, καὶ συνθήκας μὴ ἀπέλαιν ὥστε
 ἐλθόντας αὐτοῦ εἰς τὴν Σαρδικίαν, μη-
 δὲ ὅλως εἰς τὴν κρείσσιν ἐλθεῖν, μηδὲ ἐπι-
 τὴ αὐτὸν συνελεῖν τῆς ἀγίας συνόδου
 ἀλλὰ μόνον ἐλθόντας, καὶ ἀφοσιώσθαι
 τῶν ἐπισημίον ἐαυτῶν ἐπιδήξασθαι
 τοῖς ταχέως φυγεῖν. ταῦτα γὰρ γνώ-
 ναι δεδιωκόμεθα παρὰ τῶν συλλεγο-
 γῶν ἡμῶν, Μακαρίου δὲ Παλαιστίνης,
 καὶ Ἀστέριου δὲ Ἀραβίας, τῶν
 ἐλθόντων αὐτοῖς, καὶ ἀναχωρησαν-
 των ἀπὸ τῆς ἀπίστεως αὐτῶν. οὗτοι γὰρ ἐλ-
 θόντες εἰς τὴν ἀγίαν συνόδον, τὴν μὲν βίαν,
 τὴν ἔπαυτον, ἀπωδύροντο, οὐδὲν ἢ παρ'
 αὐτοῖς ὄρθον ἔλεγον παρὰ τῆς παρο-
 υσθέντες καὶ τῆς, αἷς ἀρετῆς εἶεν ἐκεῖ πολ-
 λοι τῆς ὀρθῆς ἀντιποιούμενοι δόξης, καὶ
 κωλυόμενοι παρ' αὐτῶν ἐλθεῖν ἐπιτα-
 στα, διὰ τὸ ἀπέλαιν καὶ ἐπαγγέλλεσθαι
 καὶ τὸ βουλομένων ἀναχωρεῖν ἀπ' αὐ-
 τῶν. οὗτου γοῦν ἕνεκα καὶ ἐν ἑνὶ οἴκῳ
 πάντας μέναι ἐσπούδασαν, μηδὲ τὸ
 βραχύτατον ἰδιόθεν αὐτῶν ἐπιτρέ-
 ψαίης, ἐπεὶ οὐκ ἐκείθεν ἀρῶσιν ἡσῶσαι,
 οὐδὲ ἀνεκδιηγήτοις ἔασθαι τὰς συκο-
 φαντίας, τὰ δεισιμα, τὸν φόνοισ, τὰς
 πληγὰς, τὰ παρὰ τῶν πλασῶν ἐπιστολῶν,
 τὰς αἰκίας, τὰς γυμνώσεις τῶν παρ' ἑνῶν,
 τὰς ἕξορισίας, τὰς καταλύσεις τῶν
 ἐκκλησιῶν, τὸν ἐμπρησμοῖς, τὰς με-
 ταθέσεις ἀπὸ μικρῶν πόλεων εἰς μείζο-
 νας παροικίας, καὶ παρὰ γὰρ πάντων τῶν
 Concil. Tom. 3.

gidono Myfia, Valens a Murfis
 Pannonicis. Nam isti eos, qui
 secum ab oriente venerant,
 non permittebant ad sacrosan-
 ctam Synodum introire, aut
 villo modo ad ecclesiam Dei ap-
 pellere: & in itinere Sardicen-
 si certis in locis conciliabula in
 morem Synodi per se habue-
 runt, & foedera cum intermi-
 nationibus conflauerunt, vt v-
 bi Sardicam peruenissent, mi-
 nime se in iudicio listerent,
 aut in eundem locum cum sa-
 cra Synodo conuenirent; sed
 mox vbi eo peruenissent, &
 perfunctoria specie aduentum
 suum ostentassent, raptim in-
 de aufugerent. Rem ita actam
 esse, per comministros Maca-
 rium a Palæstina, & Asterium
 ab Arabia, qui vna cum iis in
 itinere fuerent, & ab eorum
 infidelitate recesserunt, cogno-
 scere licuit: qui cum ad sacram
 Synodum venissent, simul & de
 vi, quam passi essent, conquesti
 sunt, & quanta prauitate in re-
 bus agendis vterentur illi, in-
 dicarunt. id quoque ab ipsis ad-
 ditum, esse illic multos rectæ
 fidei cultores, quos isti prohibe-
 ruunt, ne huc venirent, pe-
 ricula minasque, si quis ab illis
 recederet, denuntiantes: ac
 propterea curasse, vt omnes
 eodem domicilio vterentur, ne
 vel tantillum quispiam ab illis
 seorsum agere posset. Quoniã
 igitur eorum lycophantia, vin-
 cula, cædes, vulnere, falsa epi-
 stola, verbera, virginum denu-
 dationes, exterminationes, de-
 uastationes ecclesiarum, incen-
 dia, transpositionesque a mi-
 noribus ciuitatibus ad maiores
 paroccias, & quod grauissimum
 H

est, denuo per eisdem excita-
 ta contra rectam fidem infeli-
 cissima Arianorum hæresis, re-
 ticenda non sunt; ideo nos di-
 lectos fratres & comministros
 nostros Athanasium, Marcel-
 lum, Asclepam, cum ceteris
 comministris eorum, innocen-
 tes & puros pronuntiaimus,
 literis ad singulas paræcias
 missis, vt populi cuiusque ec-
 clesie cognoscant sui episcopi
 sinceritatem, eumque pro epi-
 scopo & habeant & expectent:
 illos autem qui more luporum
 in horum ecclesias inuaserunt,
 Gregorium inquam in Alexan-
 driam, Basilium in Ancyram,
 Quintianum in Gazam, eos ne-
 que episcopos appellent, ne-
 que vllam cum eis communio-
 nem habeant, aut eorum lite-
 ras recipiant, aut vicissim mit-
 tant. Theodorum autem, Nar-
 cissum, Acacium, Stephanum,
 Vrsacium, Valentem, Meno-
 phantem & Georgium, qui per
 metum huc ab oriente venire
 non est ausus; quia tamen tum
 a sanctæ memoriæ Alexandro
 depositus ipse est, tum & ipse
 & ceteri illi sectatores sunt A-
 rianicæ rabiei, atq; ob reatum
 criminationem, sacrosancta Sy-
 nodus communi calculo exau-
 ctoratos omnino ab officio epi-
 scopatus submouit: decreui-
 musque eos non modo episco-
 pos non esse, sed ne dignos qui-
 dem fidelium cõmunione. Nam
 qui separant Filium a Patre, &
 Verbum a suo Patre abalienat,
 æquum est eos ab ecclesia ca-
 tholica separari, & alienos esse a
 Christiano nomine. Sint vobis
 igitur anathema, eo quod ver-
 bum veritatis adulterauerunt.

καὶ τῆς ὁρθῆς πίστεως ἐπαναστῆσαι δυσώ-
 νυμον Ἀριανῶν αἵρεσιν δι' αὐτῶν. Τού-
 τῳ ἐνεκεν ἐδὲν μὲν ἀγαπητοῖς ἀδελ-
 φοῖς ἡμῶν καὶ συλλειτουργοῖς, Ἀθανά-
 σιου, καὶ Μαρκελλίου, καὶ Ἀσκληπιῶν,
 καὶ ἐδὲν σὺν αὐτοῖς συλλειτουργούτων
 τῶν κλεῖτων, ἀθώοις καὶ καθαρῶς εἶναι
 ἀπεφωτισμένα. ἡρώωντες καὶ εἰς πλεὺ
 ἐκάστου ἁγροικίαν, ὥστε γνώσκῃν ἐκά-
 στης ἐκκλησίας ἐδὲν λαοῖς τῆς ἰδίου ἐ-
 πισκόπου πλεὺ καθαρότητά, καὶ τῶτον
 μὲν ἔχῃν ἐπίσκοπον καὶ παροδοκῶν.
 ἐδὲν δὲ εἰς τὰς ἐκκλησίας αὐτῶν ἐπέλ-
 θόντας δίκην λύκων, Γρηγόριον
 ἐν Ἀλεξάνδρεια, Βασίλειον ἐν
 Ἀγκύρῃ, καὶ Κωνσταντῖνον ἐν Γάζῃ,
 τοῖσι μηδὲ ἐπίσκοποις ὀνομάξῃν,
 μηδὲ ὅλως κοινωνίαν ἕνεκα αὐ-
 τῶν ἔχῃν, μηδὲ δεχέσθαι ἕνεκα τῶν
 γραμμάτων, μηδὲ γραφῶν πρὸς
 αὐτοῖς. ἐδὲν δὲ γε πρὸς Θεόδωρον, καὶ
 Νάρκισσον, καὶ Ἀκάκιον, καὶ Στεφάνον,
 καὶ Οὐρσάκιον, καὶ Οὐάλενταν, καὶ Μελιό-
 φαντον, ἘΓεώργιον, εἰ καὶ Φοβητῆς μὴ
 παρεχόμενον ἕνεκα τῆς ἐρώας, ὁμῶς διὰ τὸ
 ἕνεκα τῆς μακαρίου Ἀλεξάνδρου * κα-
 τὰ τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ, καὶ διὰ τὸ εἶναι καὶ αὐτὸν
 καὶ τοῖσι τῆς Ἀρείου μαρίας, καὶ διὰ τὰ
 ἐπενεχθέντα αὐτοῖς ἐκλήματα, πού-
 τοις παμνήφει κατεῖλεν ἡ ἀγία συνέ-
 δος ἕνεκα τῆς ἐπίσκοπῆς καὶ ἐκρίναμεν μὴ
 μόνον αὐτῶν ἐπίσκοποις μὴ εἶναι, ἀλλ-
 καὶ μηδὲ κοινωνίας μὴ τῶν πρῶτων αὐτῶν
 κατεξιοδοταί. ἐδὲν γὰρ χωρίζοντας τὸ
 υἱὸν, καὶ ἀπαλοτελουῦντας τὸν λόγον
 ἕνεκα τῆς πατρὸς, χωρίζεται τὸ καθολι-
 κῆς ἐκκλησίας παροδικῆς, καὶ ἀλλοτε-
 οῖς εἶναι τῆς χειριστῶν ὀνόματος. ἔσω-
 σαν τῶν ὑμῶν ἀνάθεμα, διὰ τὸ κα-
 κατακλιθεῖναι τὸν λόγον τῆς ἀληθείας.

* κατὰ τὴν ἀπόφασιν

ANNO
 CHRISTI
 347

Ἐποστολικόν ὄστι παράγγελμα· εἴ τις ὑ-
 μάς ἐναγγελίζεται ἢ ὁ παρελάβετε,
 ἀνάθεμα ἔστω. Τούτοις μηδένα κοινω-
 νεῖν παραγγείλατε· οὐδεμία ἢ κοινω-
 νία φῶς πρὸς σκότος. Τούτοις πάντας
 μακραν ποιεῖτε· οὐδεμία ἢ συμφω-
 νία Χειρῶν πρὸς Βελιάλ. καὶ φυλάξα-
 δε, ἀγαπῆτοι, μήτε γράφην πρὸς αὐ-
 τοῖς, μήτε γράμματα ἢ αὐτῶν δεχέσθε.
 ἀποδοῦσατε ἢ μᾶλλον καὶ ὑμεῖς ἀδελ-
 φοὶ καὶ συλλειτουργοὶ, ὡς τῶ πάλαι
 ἔχοντες τῆ σωδοῦ ἡμῶν, σωεπιψη-
 φίσαι ἔχοντες ἐπογραφῆς ὑμετέρας, ὑπὸ
 τῶ ἑσθῶ πάντων τῶ πανταγῶν συλλε-
 γῶν τῶ ὁμοφώνου διασωζέσθαι. ἢ διὰ
 πρὸς ἡμῶν καὶ τῶ σωδοῦ ὑμῶν καὶ ἄλλων
 μουῦται διαφυλάξοι, ἀγαπῆτοι ἀ-
 δελφοί.

* Ἐπίγραμμα
 4.

Ὁσιος Ἐπίσκοπος * ἔγραψε, καὶ οὐ-
 τῶ πάντες. ταῦτα γράψασα ἢ ἐν Σαρ-
 δικῆ συνόδου, ἀπέστειλε καὶ πρὸς τῶν
 μὴ δυνήσαντας ἀπαντήσαι· καὶ γράψασα
 καὶ αὐτοῖς συμψηφοῖς τοῖς κριτέσι. τῶ ἢ ἐν
 τῆ σωδοῦ γράψασα, καὶ τῶ ἄλλων
 Ἐπισκόπων τῶ ὀνόματι ὄστι ταῦτα.

Ὁσιος ἀπὸ Σπανίας. Ιούλιος Ρώμης
 διὰ Αρχιδάμου καὶ Φιλοξένου πρεσβυ-
 τέρον. Γρωτογῆνης Σαρδικῆς. Γαυδέν-
 πος. Μακεδόνιος. Σεβήρος. Γρατεξί-
 πος. Οὐρσάκιος. Λούκιλλος. Εὐχῆριος.
 Βιτάλιος. Καλεπόδιος. Φλωρέντιος.
 Βάσος. Βικέντιος. Στερκόριος. Γα-
 λάδος. Δομιπανός. Γάλας. Γερόν-
 πος. Γρωπέσιος. Εὐλόγιος. Γορφύριος.
 Διόσκορος. Ζώσιμος. Ιδουάριος. Ζώσι-
 μος. Αλέξανδρος. Εὐτύχιος. Σωκρά-
 τος. Διόδωρος. Μαρτύριος. Εὐθῆριος.
 Εὐκαρπος. Αθλιώδωρος. Εἰρλωῆμος.
 Ιουλιανός. Αλύπιος. Ιωνᾶς. Αέπιος.

Athenodorus. Irenæus. Iulianus. Alypius. Ionas. Aetius. Restitu-

Concil. Tom. 3.

præceptum siquidem apostoli-
 cum est : Si quis euangelizauerit
 vobis præter id quod accepistis,
 anathema esto. Cum his ne
 quis communionem habeat,
 præcipite; nihil commune lu-
 ci cum tenebris : hos procul a
 vobis arcete, cum nulla sit con-
 cordia Christo cum Belial. Ca-
 uete interim, dilecti, ne vel scri-
 batis ad eos, vel eorum scri-
 pta recipiatis. Quin & vos quo-
 que studete, fratres & commi-
 nistri nostri, vt spiritu præsen-
 tes in nostra Synodo, idem suf-
 fragium conferatis per vestras
 subscriptiones; quo ab omni-
 bus vbique sacrorum ministris
 concordia seruetur. † Diuina
 prouidentia sanctos & lætos
 vos conseruet, dilecti fratres.

Gal. c. 1. v. 9.

2. Cor. c. 6.
 v. 24.

† Appen-
 cem huius
 epistolæ ex
 Theodore-
 to vide in-
 fra in notis
 pagina 74.

Ofius episcopus subscripsit,
 quod & ceteri fecere. Hæc ita
 scriptis mandata, sacrum Sar-
 dicense Concilium ad eos qui
 interesse non poterant, misit;
 qui ipsi quoque suis suffragiis
 decreta Synodi approbarunt.
 Eorum autem qui in Synodo
 subscripserunt, ceterorumque
 aliorum ista sunt nomina.

Ofius ab Hispania. Iulius
 Romæ per Archidamū & Phi-
 loxenum presbyteros. Protoge-
 nes Sardicæ. Gaudentius. Ma-
 cedonius. Seuerus. Prætexta-
 tus. Vrsacius. Lucillus. Euge-
 nius. Vitalis. Calepodius. Flo-
 rentius. Bassus. Vincentius.
 Stercorius. Palladius. Domitia-
 nus. Galba. Gerontius. Prota-
 sius. Eulogius. Porphyrius. Di-
 oscorus. Zosimus. Ianuarius.
 Zosimus. Alexander. Eutychi-
 us. Socrates. Diodorus. Mar-
 tyrius. Eutherius. Eucarpus. A-

H ij

tus. Marcellinus. Aprianus. Vitalis. Valens. Hermogenes. Castus. Domitianus. Fortunatus. Marcus. Annianus. Heliodorus. Muscus. Asterius. Pargorius. Plutarchus. Hymenæus. Athanasius. Lucius. Amantius. Arius. Asclepius. Dionysius. Maximus. Tryphon. Alexander. Antigonus. Ælianus. Petrus. Symphorus. Mufonius. Euty-chius. Philologus. Spudafius. Zofimus. Patricius. Adolius. Sapricius.

Gallie.

Maximianus. Verissimus. Victor. Valentinus. Desiderius. Eulogius. Sarbatus. Dyscolius. Superior. Mercurius. Declopetus. Eusebius. Seuerinus. Satoryrus. Martinus. Paulus. Optatianus. Nicasius. Victor. Sépronius. Valerinus. Pacatus. Iesses. Ariston. Simplicius. Metianus. Amantus. Æmilianus. Iustinianus. Victorinus. Saturnilus. Abundantius. Donatianus. Maximus.

Africa.

Nessus. Gratus. Megafius. Col-dæus. Rogatianus. Confortius. Rufinus. Maninus. Cæcilianus. Herennianus. Marianus. Valerius. Dynamius. Myzonius. Iustus. Cælestinus. Cyprianus. Victor. Honoratus. Marinus. Pantagathus. Felix. Baudius. Liber. Capito. Mineruales. Cosmus. Victor. Hesperio. Felix. Seuerianus. Ospantius. Hesperus. Fidentius. Salustius. Paschafius.

Egypti.

Liburnius. Amantius. Felix. Ischyrammon. Romulus. Tiberinus. Confortius. Heraclides. Fortunatus. Dioscorus. Fortunatianus. Bastamon. Daryllus.

σέρλιος. Ηερακλείδης. * Φορβωάτς. Διόσκορος. Φορβωαλιανός. Βασάμων. * Ομοπαύτας.

Ρεβίλτος. Μαρκελλίνος. Απριανός. Βιπάλιος. Ουάλης. Ερμολύμης. Κάσος. Δομειδύμος. Φορβωάτος. Μάρκος. Ανιανός. Ηλιόδαρος. Μισαίος. Αστειος. Παρηγόριος. Πλύταρχος. Υμέναιος. Αθανάσιος. Λύκιος. Αμανησ. Αρβος. Ασκληπιός. Διονύσιος. Μάξιμος. Τρύφων. Αλέξανδρος. Αντήρων. Αίλιανός. Γέζος. Σύμφορος. Μουσώνιος. Εύπυγος. Φιλολόγος. Σπουδάσιος. Ζώσιμος. Πατρίκιος. Αδολίος. Σαπρίκιος.

Οί Γαλλίας.

Μαξιμιανός. Βηρέσιμος. * Βήκτουρος. Βαλεντίνος. Δησιδέριος. Ευλόγιος. Σαρβάτιος. Δυσκόλιος. * Σουπτελιος. Μερκούριος. Δηκλοπέτος. Ευσέβιος. Σεβηεῖνος. Σάτυρος. Μαρτίνος. Παύλος. Οπαλιανός. Νικασίος. Βίκτωρ. Σεμπερόνιος. Βαλεεῖνιος. Πάκατος. Ιεσής. Αερίων. Σιμπλίκιος. Μέλιανός. Αμανός. Αιμιλιανός. Ιουστινιανός. Βικτωεῖνος. * Σαζουρνίλιος. Αβουδαίνος. Δωναλιανός. Μάξιμος.

Οί Αφρικῆς.

Νέσος. Γεράτος. Μεγάσιος. Κολδαῖος. Ρογαλιανός. Κοσφόριος. Ρουφῖνος. Μαννῖνος. Καμιλιανός. * Ερεννιανός. Μαριανός. Ουαλέλιος. Δυνάμιος. Μυζόνιος. Ιούδος. Καλεστίνος. Κυπριανός. Βίλιος. Ονωεῖτος. Μαεῖνος. Παντάγαθος. Φήλιξ. Βαυδῖος. Λίβερ. Καπίτων. * Μινερβάλις. Κόσμος. Βίκτωρ. Εσπερείων. Φήλιξ. Σάπριανός. Οσπαντίος. Εσπερος. Φιδένλιος. Σαλούσιος. Παχάσιος.

Οί Αιγύπτου.

Λιβούρνιος. Αμανός. Φήλιξ. Ιγερσίμων. Ρωμύλιος. Τιβεεῖνος. Κοσφόριος. Ηερακλείδης. * Φορβωάτς. Διόσκορος. Φορβωαλιανός. Βασάμων.

ANNO
CHRISTI
347.

Δάτυλλος. Ανδρέας. Σερίωνος. Αρβιός.
Θεόδωρος. Ευαγόρας. Ηλίας. Τιμόθε-
ος. Ωρίων. Ανδρόνικος. Γαφνήλιος. Ερ-
μίας. Αραβίων. Ψενόσις. Απολλώ-
νιος. Μούσις. Σαραπίων. Σερίωνος.
Φίλων. Φίλιππος. Απολλώνιος. Πα-
φνήλιος. Παύλος. Διόσκορος. Νέλαμ-
μων. Σερήνος. Ακύλας. Αωτάς. Αρπο-
κράτιον. Ισαάκ. Θεόδωρος. Απολλώς.
Αμμωνιανός. Νείλος. Ηρακλής. Α-
ρέων. Αθάς. Αρσένιος. Αγαθάμμων.
Θέων. Απολλώνιος. Ηλίας. Παννύδι-
ος. Ανδραγάθιος. Νεμεσίον. Σαραπί-
ων. Αμμώνιος. Ξένων. Γερώντιος. Κόιν-
τος. Λεωνίδης. Σεμπεριανός. Φίλων.
Ηρακλείδης. Ιέρωνος. Ροδφος. Γανσό-
φιός. Μακεδόνιος. Απολλόδωρος.
Φλαβιανός. Ψάης. Σύριος. Απφοίς.
Σαραπίων. Ησαίας. Παφνήλιος. Τι-
μόθεος. Ελευθέριον. Γάιος. Μισαίος. Γι-
σός. Ηρακλάμμων. Ηρακλ. Ηλίας. Α-
νάχαμφος. Απολλώνιος. Γάιος. Φιλω-
τάς. Παύλος. Τιθώς. Εύδαμμων. Ιού-
λιος.

Οί εν τῷ καναλίῳ τῆς Ἰταλίας.

Προβάπος. Βιάτωρ. Φακουιδίνος.
Ιωσῆς. Νουμίδιος. Σπυριδώνος. Σεβή-
ριος. Ηρακλῆος. Φαυστίνος. Αντωνί-
νος. Ηρακλῆς. Ουίταλιος. Φήλιξ.
Κελαπίνος. Παυλιανός.

Οί Κύπρου.

Αύξιβιος. Φώπος. Γηρασίος. Αφρο-
δίσιος. Είρηνικός. Νουρέγιος. Αθανά-
σιος. Μακεδόνιος. Τελεφύλλιος.
Σπυριδών. Νορβανός. Σωσιπράτης.

Οί Γαλατίας.

Μάξιμος. Αέπος. Αρβος. Θεοδόσιος.
Γερμανός. Σιλβανός. Παύλος. Κλαύ-
διος. Πατερίκιος. Ελπίδιος. Γερμανός.
Ευσέβιος. Ζιλωδός. Γαύλος. Γέζος.

Andreas. Serenus. Arius. Theo-
dorus. Euagoras. Elias. Timo-
theus. Orion. Andronicus. Pa-
phnutius. Hermias. Arabion.
Psenofiris. Apollonius. Mues.
Serapāō. Serenus. Philō. Phi-
lippus. Apollonius. Paphnuti-
us. Paulus. Dioscorus. Nilāmon.
Serenus. Aquila. Aotas. Harpo-
cratiō. Isaac. Theodorus. Apol-
lo. Ammonianus. Nilus. Hera-
clius. Arion. Athas. Arsenius. A-
gathammon. Theon. Apolloni-
us. Elias. Paninuthius. Andraga-
thius. Nemefius. Serapion. Am-
monius. Xenō. Gerōtius. Quin-
tus. Leonides. Sempronianus.
Philon. Heraclides. Hieraces.
Rufus. Pāsophius. Macedonius.
Apollodorus. Flavianus. Pfaes.
Syrus. Apphus. Serapiō. Esaias.
Paphnutius. Timotheus. Elu-
rion. Gaius. Musaeus. Piftus. He-
raclammō. Heron. Elias. Ana-
gāphus. Apollonius. Gaius. Phi-
lotas. Paulus. Titheos. Eudæ-
mon. Iulius.

Qui autem in canalio Italia.

Probatius. Viator. Facūdinus.
Ioseph. Numidius. Sperantius.
Seuerus. Heraclianus. Fausti-
nus. Antoninus. Heraclius. Vi-
talis. Felix. Crispinus. Paulia-
nus.

Cypri.

Auxibius. Photius. Gerafius.
Afrodifius. Irenicus. Nunechi-
us. Athanasius. Macedonius.
Triphyllius. Spyridon. Norba-
nus. Soficrates.

Palestina.

Maximus. Aetius. Arius. Theo-
dosius. Germanus. Siluanus.
Paulus. Claudius. Patricius. El-
pidius. Germanus. Eusebius.
Zenobius. Paulus. Petrus.